

LRKSA OFICIALIS ORGANAS, KATALIKISKAI
TAUTISKOS MINTIES SAVAITRASTIS
Prenumerata metams \$2.00, pusmečiui \$1.00
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Telefonas Wilkes-Barre 3-4711

GARSAS

LITHUANIAN R. C. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION
Advertising Rates on Application
73 E. South St. (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
Phone: Wilkes-Barre 3-4711

No. 42.

KETVIRTADIENIS, SPALIŲ-OCT. 18, 1945

VOL.-METAI XXIX

DIENOS KLAUSIMAI IR DAR ŠIS TAS

Amerikos Lietuvių Tarybos šaukiamas Visuotinis Amerikos Lietuvių Kongresas įvyks lapkričio 29-30 ir gruodžio 1 d., 1945, Chicago, Ill. Mūsų laikraščiu prisijusios žinios, taipgi kituose laikraščiuose paskelbti pranešimai parodo, kad jau nemažai atstovų yra išrinkti. Atstovus renka artimų ir tolimų kolonijų organizacijos, draugijos ir skyriai, taipgi stengiasi sukelti aukų ir pasiūsti Kongresui Lietuvos laisvės ir nepriklausomybės atkovoimo reikalams. Momentas yra svarbus. Raudonasis silbinas laiko mūsų seną tėvynę savo nasruose ir nesirengia jos paleisti. Tik su Jungtinių Amerikos Valstybių, Anglijos ir kitų demokratišų valstybių pagalba yra vilties išgelbėti Lietuvą. Jos pagalbos reikia ieškoti rimtai, organizuotai, vieningai ir neatsiliejant.

Po visą šalį vyksta Nacionalio Karo Fondo ir taip vadinami bendruomenių karo—Community War Chest vajai. Kaip yra žinoma, tuose vajuose surinktų pinigų dalis eina per Bendrąjį Amerikos Lietuvių Šalpos Fondą, kuris yra Nacionalio Karo Fondo narys. Šelpimui Lietuvos tremtinių ir pabėgėlių. Taigi, būkime duosniai ir pagituoškime kitus gausiai aukoti. Prisižadami prie geresnio vaju pasiekimų.

Mūsų šalyje streiku banga didėja su kiekvienu diena. Nacionalės laivų tarnautojų unijos streikas vien tik New York'o uoste sustabdė judėjimą 385 laivų. Bostone gatvėkarių tarnautojų streikas palietė virš 600,000 gyventojų kasdieninių pareigų atlikimą. Dėl 200,000 minkštos anglies darbininkų streiko anglies produkcija nustoja į dieną viso milijono tonų anglies. Karo reikmenų gamybai stipriai nukritus, daug darbininkų atsidūrė be darbo. Be to, kasdien į civilį gyvenimą sugrįžta buvusieji kariai, kuriems taipgi reikalingas darbas. Tadgi darbo problemos užduoda nemažą rūpestį vyriausybei, nes nuo tų problemų išsprendimo pareis netik darbininkijos darbdavių, bet ir visos šalies gerovė.

Užsieniuose daug neramumų. Didelio nerimo kelia dėl Maskvos užsipyrimų pakrikus penkių didžiųjų valstybių užsienio reikalų ministerių konferencija. Europos padangė apsiniaukus juodais debesimis. Išitos tautos dejuoja po raudonųjų okupantų jungu ir iškankinti gyventojai laukia iškilmingai pažadėtos ir užtikrintos laisvės ir nepriklausomybės sugaštinimo. Argentinoje rūgsta naminis karas, eina rungtynės už valdžią. Į tas rungtynes stipriai įtrauktos giniluotos jėgos Javoje vietiniai gyventojai ginklo pajėga pasirūši nusikratyti holandų ir bile sveikamųjų valdžios. Kraujas ten smarkiai lietai ir nesimato galo.

Stockholm (LAIC)—Praciu metu, galė latviai atbėgėliai pra-
Stockholm (LAIC)—Praciu metu, galė latviai atbėgėliai pra-

A. T. A.

Julius Kaupas PIRMASIS "GARSO" REDAKTORIUS

Šių metų pavasarį, Kaune, numirė įžymus veikėjas, buvęs pirmasis "Garso" redaktorius Julius Kaupas.

A. a. J. Kaupas buvo gimęs 1889 m., sausio m. 7 d., Gudelinose, Ramygalos par., Panevėžio apskr. Vidurinią mokslią pradėjo Liepojos gimnazijoje. Rusijos bruzdėjimo metu pavartytas 1906 m. iš 4-sios klasės. Vėliau įstojo į "Saulės" kursus Kaune ir 1909 m. juos baigė. Nuo to laiko iki 1911 m. praktikavo Tulos vaistinėse mokiniu. Tais metais iškeliavo Amerikon, stėjo Valparaiso universitetan ir jame studijavo iki 1914 m. chemijos ir gamtos mokslą. 1916 m. įstojo Katalikų Universitetan Washingtone, kur lankė sociologijos kursus. 1917-1918 m. sociologijos mokslus tęsė Fordham universitete, New Yorke.

1918 m. pradėjo bendradarbiauti "Drauge," Chicagoje leidžiamajame savaitraštyje, ir "Mokslivyje", Amerikos lietuvių katalikų leidžiamajame laikraštyje, kurį redagavo 1914 m. Buvo trumpai gyvavusio Amerikos mėnesinio žurnalo "Pažanga" bendradarbis, o vėliau ir redaktorius, kol 1915 m. jį pakvietė "Draugo" redaktorium, kurią vietą užėmė iki 1916 m. pusės. Nuo 1917 m. buvo pirmuoju LRKSA leidžiamo savaitraščio "Garsas" redaktorium. Tą vietą apleido 1918 m., Jungtinių Amerikos Valstybių valdžios kviečiamas pereiti į Propagandos žinybos laikomąjį Lietuvių Biurą, įkurtą karo metu prie Viešosios Informacijos Komiteto Washingtone. To biuro vedėju išbuvo iki 1919 m. pradžios, kurią vietą apleido, kad vėl grįžtų prie "Draugo". Kelis mėnesius prie dienraščio padirbėjęs, Amerikos Lietuvių Tarybos siunčiamas vyko Paryžiun, iš kur rudenop grįžo Lietuvon. Buvo išrinktas Steigiamosio Seimo atstovu. Ilgą laiką buvo aukštuoju Lietuvos Banko pareigūnu.

Čius. Yra vilties, kad Mass. valstijos visos kuopos savo augino du sūnus ir dukterį.

Reik manyt, kad Julius Kaupo, kaip ir daugelio kitų veikėjų, gyvenimą patrupino baisaus karo ir žiaurių okupacijų pergyvenimai ir Lietuvos tragedija.

Išėkis Viešpaties ramybėje!

BELGAI HITLERIO TARNYBOJE

Bruselis (LAIC)—Belgų valdžios duomenimis, per II pasaulinį karą 63,629 belgai stojo į vokiškuosius dalinius, į taip vadinamus "SS belgų legionus". Tas vokiečiams davė bent 4 divizijų jėgą.

Panašios pastangos, net dviem atvejais, buvo vokiečių dedamos ir Lietuvoje. Pirmą mobilizacija buvo paskelbta 1943 metų pavasarį, antra—1944 m. pavasarį. Abiem atvejais buvo mėginta Lietuvos jaunuomenę įkinkyti į "SS lietuvišką legioną".

Kaip žinome, iš abiejų mėginimų nieko neišėjo: pirmoji mobilizacija buvo sukludyta energinga VLIK (Vyr. Lietuvai Išlaisvinti Komitetas) kontr-akcija, antroji mobilizacija pasibaigė garsiuoju 1944 metų vasaros lietuviškų batalijonų sukilimu. Ir vėl dėka VLIK nepalankiamam nvestatymui.

SIURPI TRAGEDJA

Asbury Park, N. J.—Spalių 10 dieną Mrs. Grace McMurray, 32 metų, plaktuku užmušė dvi savo dukreles—Dorothy Ann, pusmetrų metų, ir Laura Lee, 10 mėnesių, po to išgelbėtuos nuodų pagėdė savo namo. Ji pati žuvo. Tragedijos laika jos vyras, mergaičių tėvas, Cecil R. McMurray buvo White Sand, New Mexico.

BAISOS AUDRU

Manila.—Spalių 12-tą paskelbta, kad dėl baisių audrų Okinawa saloje sužeista virš šimto amerikiečių karių, taipgi yra žuvusių ir dingusių. 5 U. S. laivai nusunkdo, virš šimto sužalotų. Vienok daugiausia dėl audrų nukentėjo Japonija.

Stockholm (LAIC)—Etyu tremtinių laikraštis "Eesti Teataja" ppaneša, kad 100 estų jūrininkų prisiražė prie švedų jūrininkų pajūsių.

LIETUVOS ALTORIAI AMERIKOS BAŽNYČIOSE

Uždekime Šimtus Tūkstančių Žvakių Katalikiškos Lietuvos Laisvei

"Marija, Marija... palengvink vergiją, išgelbėk nuo priespaus! gieda apgriautose bažnyčiose po įvairius kraštus išmėtyti lietuviai tremtiniai. Vargu ar šią giesmę Sovietai leidžia giedoti po jų jungu kenčiančioje Lietuvoje. Ji buvo vakarinė karių malda, skambėjusi kas vakarą po plačiąsias laisvos Lietuvos lygumas ir klonius.

Vienas tremtinis mums rašo: "Mes tikimės, kad jūs lietuviškose bažnyčiose yra ar atsiras Katalikiškosios Lietuvos Laisvinimo Altoriai, papuošti gražiaja Lietuvos vėliava ir jos kryžiais, kad ten dega tūkstančiai žvakių Lietuvos Laisvei; kad jūs renkiate speciales vakarines pamaldas ir dedate prie tų Altorių aukas ko voje už Katalikiškosios Lietuvos išlaisvinimą."

IŠTIESKIME PAGALBOS RANKĄ NELAIMINGIESIEMS

Dabar vyksta Tautinio Karo Fondo (National War Fund) vaju. Jame reikia visais būdais dalyvauti, patiems aukoti, rinkti aukas iš kitų ir dalyvauti komitetuose, taip pat patiemis organizuoti lietuvių komitetus. Aukodami gaunate kvitas. Komitetu igalioti aukų rinkėjai tokias kvitetas išduoda ir vardus išrašo aukų lapuose.

Šiuo metu vedamas ir lietuviams rūbų vaju. Rinkite rūbus patys ir prašykite kitų juos rinkti. Rinkite iš visų geros valios žmonių. Prašykite visų nukentėjusiems lietuviams pagelbėti.

Prašykite vietinės spaudos ir radijo stočių jums pagelbėti. Duokite jiems anksčiau išsiųstuosius raštus anglų kalba. Tegu visi pažįsta lietuvių tuos vergus ir tegu jums pagelbsti nelaiminguosius lietuvius paremti. Jeigu dar reikia straipsnelių spaudai arba pranešimų radijui,

Mass. Darbuotojai Stoja Vajaus Darban

LRKSA APSKRITIES KUOPŲ ATSTOVŲ SUSIRINKIMAS.—ORGANIZATORIAI ENTUZIASTISKAI IMASI DARBO.—STIPRI DVA-SISKIJOS PARAMA

47-ta Kuopa, Mount Carmel, Pa., Jau įvykdė Vajaus Kvotą!—Yra Zenklų, Kad Netrukus Savo Kvotas Išpildys ir Kitos Kuopos

LRKSA Massachusetts apskrities kuopų atstovų susirinkimas, įvykęs sekmadienį, rugsėjo 30, 1945, Šv. Petro parapijos bažnytinėje svetainėje, So. Boston, Mass., buvo gausus atstovais, įdomus svarstymais ir nutarimais. Pirmąsėdžio apskrities pirmininkas, neuilstantis veikėjas Vincas J. Kudirka, sekretoriavo apskrities sekretorius, buvęs Susivienymo izdo globėjas, žinomas visuomenininkas Kostas A. Venčius. Susirinkime dalyvavo 8 kuopų atstovai, tarp kurių matėsi Susivienymo Statutų Komisijos narys adv. Jonas J. Grigalius; "Darbininko" redaktorius Antanas F. Kneizys; Vycių centro pirmininkas Pranas Razvadauskas, karys Gaputis; Susiv. veteranas, dėl senatvės jau apkurtęs, Povilas Mikalauskas, įžymūs veikėjai J. Glinėckis, St. Griganavičius, V. Paulauskas (iš Lowell), Tadas Kubilius ir kiti. Susirinkime dalyvavo V. Tarybos igaliotinis redaktorius M. Žujus, po kurio pranešimų apie laisvino atnaujinimą, fraternalę savaitę, generalinį vajų, Susivienymo senus ir naujus sertifikatus, sekė daugybė paklausimų ir gyvos diskusijos. Daugiausia diskutuota, kaip įtraukti į vajaus darbą kuop daugiausia kuopų veikėjų ir padaryti šį vajų tikrai sėkmingu. Kuopų atstovai entuziastiškai užgyrė visus vajaus planus centro paruoštus ir pasiūlytą stoti darban. Čia pat susirinkime būti organizatoriais apsiėmė šie veikėjai: 21 kp. So. Boston—A. K. Pinelis; 52 kp. Lawrence—K. A. Venčius; 81 kp. Norwood—V. J. Kudirka (o p. A. F. Kneizys pranešė, kad jis turi iš savo šeimos tris kandidatus); 94 kp. So. Boston—Stasys Griganavičius; 95 kp. So. Boston—A. J. Plechavičius; 141 kp. Brockton—Tadas Kubilius; 285 kp. Lowell—V. Paulauskas. Yra vilties, kad Mass. valstijos visos kuopos savo kvotas įvykdins, o kai kurios jas praves su dideliais kaupais.

41 kuopos, Worcester, Mass., sekretoriaus V. Blavacko pranešimu, spalių 28, 1945, jų kuopa rengia pramogą su prakalbonėmis. "Mėginsime gauti kuo daugiausia naujų narių; mėginsime eiti į namus ir prirašinėti", sako p. Blavackas. Jis ir kuopos pirmininkas J. Svirskas yra kuopos išrinkti organizatoriai. Tai patyrę veikėjai, praityje prirašė daug narių. Geros kloties!

Andrius D. Dedinas, 55 Mill St., Greenfield, Mass., pranešė centrui, kad jis įsirašė į vietinę 246 kuopą ir pasižada darbuotis kuopos ir Susivienymo gerovei, prirašant kitus. Linkime geriausio pasisekimo.

141 kp., Brockton, Mass., organizatorius Tadas Kubilius irgi sako turįs naujų kandidatų.

Visi šio rajono lietuviai klebonai ir jų asistentai remia kiekvieną pastangą auginti ir stiprinti mūsų Susivienymą.

Lankantis V. Tarybos igaliotiniui Mass. valstijoje, apie Susivienymą ir apie jo generalinį vajų daug rašė LDS organas "Darbininkas". Redaktorius p. Kneizys pasizadėjo ir ateityje užleisti vietos raštams Susivienymo gerovei.

EXTRA! 47 kuopa, Mt. Carmel, Pa., yra pirmoji kuopa įvykdžiusi šio vajaus naujų narių kvotą. Kuopos organizatorius Stasys Petruškevičius. Jis sako darbą varys ir toliau.

PIEKRĖ LAVAL GAVO MIRTIES BAUSMĘ

Paryžius.—Spalių 9-tą prancūzų teismas—24 priesaikintojai (jury) ir trys teisėjai—pasmerkė nacių bendradarbi Pierre Laval mirties bausme.

Teismas buvo labai triukšmingas, dėl kaltintųjų ir gynybų ginčų ir riaušių, kelis kartus buvo pertrauktas.

Pierre Laval, mėsininko sūnus, savo gabumais buvo išsimušęs ir pačias prancūzų politinio ir valstybinio gyvenimo aukštumas. Taisoku metu jis dviem atvejais buvo premjeru. Naciams sumušęs prancūzus jis buvo Vichy ministrių kabineto pirmininku-premjeru ir stipriai kooperavo su naciomis. Alijantams įsiveržus Prancūzijos, Laval buvo pabėgęs Vokietijon, po to nuvyko Ispanijon, bet iš čia buvo priverstas grįžti Prancūzijos ir pasiduoti teismui.

Spalių 15-tą Laval'ui mirties bausmė įvykdinta.

TREMTINIAI ANGLŲ ZONOJE

Stockholm (LAIC)—Latvju Vards gavo laiską iš Hamburgo, kur, tarp kitko, rašoma:

"Gegužės 2 d. Šveriną užėmė amerikiečiai. Po kelių savaičių amerikiečių karo policininkai pranešė visiems svetimšalių komitetams, kad Šverinas perleidiamas rusams ir kad visi, kas nenori pasiliikti, turi kraustytis. Ant rytdienos susidarė ilgas auto karavanas, kuris vežė tremtinių daiktus. Visus nuvežė į Švercembeką, apie 40 km. nuo Hamburgo, ir apgyvendino dideliame moderniškam fabrike. Švercembekė atsidūrė 900 latvių, 600 estų, ir 100 lietuvių. Visi gražiai sugyvena ir vieni kitiems gelbsti. Stovyklą perėmė angliai, kurie davė visišką laisvę tremtiniams."

"Stovykloje įrengta koncertų salė, kurią freskais papuošė lietuvių dailininkas. Vienas freskas vaizduoja laiminga Lietuvos, Latvijos ir Estijos gyvenimą 1918-1940 metais, bujojančius jėvus, gražias lankas. Kitas freskas vaizduoja vėtra ir tamsa apgaubtus tris kraštus, su parašu: "Nė". Anglų kariai labai domisi šiais freskais, teiraujami apie jų prasmę, ir dažnai fotografuoja."

AUKA LAIC

New York (LAIC)—A.L.R.K. Moterų Sąjungos 21 seimo nutarimu, p. Donna Kaiminskas LAIC prisijuntė \$100.00 suma, už kurią reikiame nuostirdi padėką.

BOLSEVIKAI PERIMA TREMŲ VALTIS

Stockholm (LAIC)—Forezundo uoste, Gotlando saloje, rusai skubiai remontuoja perimtus Baltijos tremtinių laivelius ir valtis. Kituose uostuose baltiečių laiveliai bėzo sutvarkyti ir pakrauti išvežimui. Laivus vežant, kai kurie jūrininkai nutarė bėgti, bet švedų policija juos grąžino atgal.

VLIK Raštas Trumanui ir Churchillui

Vakary Europa (LAIC)—Berlyno konferencijos progą. Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas (kitai VLIK), įteikė memorandumus Jungt. Valstybių prezidentui ir Anglijos Ministrui Pirmininkui, nušiviedamas nuostolius karo metu ir šaukdamas remti teisingus Lietuvos žmonių laisvės troškimus.

NUMIRĖ AIRIJOS PRIMATAS

Dublinas.—Spalių 13-tą numirė Airijos primatas kardinolas Macrory, 84 metų amžiaus. Mėnuo atgal kardinolas minėjo 50 metų kunigystės jubiliejų. Vyskupu buvo pakeltas 1917 metais, o kardinolu 1929 m. Velionis daug nusipelnė Katalikų Bažnyčiai ir airių tautai stipriai kovodamas už jos laisvę ir nepriklausomybę.

Rusų Kariai Slapstosi Giriose

Stockholm (LAIC)—"Latvju Vards" praneša, kad po Kurio kapituliacijos rusai sudarė rinktinės medžioti po miškus besitapančius patrijotus ir savuosius dezertyrus. Pasitvirtina, kad miškuose slapstosi ypatingai daug rusų karių, kurie nepasigristi komunistiką vėgija.

LIETUVIŲ R. K. SUSIV. AM. OFICIALIS ORGANAS
GARSAS

Išleina Ketvirtadieniais Redaguoja M. ZUJUS

PRENUMERATOS KAINA:
Jungt. Am. Vltst. metams \$2.00, pusei metų \$1.00; užsienioose metams \$3.00
Skelbimų kainos sulig pareikalavimu.

LITHUANIAN R. CATH. ALLIANCE OF AMERICA
OFFICIAL PUBLICATION "GARSAS"

Published every Thursday by the Lithuanian R. C. Alliance of America.

YEARLY SUBSCRIPTION RATES:
United States of America \$2.00, Foreign countries \$3.00. Single copy 5c.
Advertising rates on application.

"GARSAS"

73 East South Street (P. O. Box 32), Wilkes-Barre, Pa.
PHONE: Wilkes-Barre 3-4711

LRKSA Kviečia
į Talką

"Garso" redaktoriaus MATO ZUJAUS kalba pasakyta
per laikraščio "Darbininko" radio programą rugsėjo
(Sept.) 29, 1945, Salem, Mass.

(Pabaiga)

Kas gi palaikys mus vienybė, kas gins nuo ištautėjimo, jei ne organizacijos! Susivienymas per 59 gyvavimo metus nuvarė gražią vagą Amerikos lietuvių savišalpos, vienijimo, švietimo, kultūrinimo srityse: jis taip pat uoliai rūpinosi religiniais ir tautiniais reikalais.

Kuopų organizatoriai ir veikėjai! Šiuo vajuos metu pasišvęskite Susivienymo ir savo brolių lietuvių gerovei. Pereikite kiekvieną lietuvišką pirkėją, supažindinkite su Susivienymo naudingu, aprūpinkit reikalingom aplikacijom, kiekvieną kandidatą. Kur nėra kuopos nei Susivienymo veikėjų, ten norintys prisirašyt, arba įsteigt kuopą, kreipkitės į Susivienymo centrą, o visos reikalingos informacijos ir instrukcijos bus prisiųstos.

Kuo didžiausią dėmesį reikia kreipti į jaunimą. Jame randasi mūsų organizacijos, kaip ir mūsų tautinio egzistavimo viltys. Prie kiekvienos kuopos reikėtų suorganizuot jaunamųjų skyrių. Jaunų metų žmonėms ir apsidraudimas žymiai pigesnis. Tik iš mažų dienų įtraukta jaunuomenė laikysis mūsų organizacijos ir prie lietuviško judėjimo bei veikimo.

"Pasaulio reikalai yra Dievo valdžioje ir jaunimo rankose" — sako Trumbull.

Pasigilinę istorijon, pastebėsim, kad Trumbull pasakė didelę teisybę. Kai atsiranda reikalas jaunimas nepaiso sunkenybių ir kliūčių. Italijai, Graikijai, Serbijai, Bulgarijai, Čekoslovakijai laisvę iškovoję jaunimas. Kas gi po pirmojo pasaulinio karo apgynė Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę? — Jaunimas tą padarė savo gyvybe ir sveikata.

Darius ir Gitanas taip pat buvo ne seniai. Apie jų žygi kalbėjo visas pasaulis, nekaltant apie mus pačius.

"Jaunimas nemato jokių kliūčių, jis nepažįsta jokio kelio be išėjimo ir tiki, kad žmonija amžiais laukė jo ateinanč, kad rastų jame teisybę, energijos ir grožio išvaudojoja" — sako Marden.

Svarbu jaunuomenę įtraukti į Susivienymą ir pratinti prie lietuviško veikimo bei palaikyti lietuvių kalbą.

Deje, kalba mus visus stipriausia juogia. Kalba yra tautinės gyvybės šaltinis. Kai dalis tautos arba visa tauta užmiršta savo kalbą, o prisimama svetima, ji prisiima ir svetimą dvasinį, svetimus papročius, dvasinę kultūrą, svetimus visuomeninius bei politinius idealus. Istoriniai italų, prancūzų čekų ir kitų tautų atgimimai šio draug su atgimimu jų tautinės kalbos. Ir lietuvių tautos atgimimas šio tuo pačiu keliu. Dalis tautos ir švietusios, užmiršę gimtąją kalbą, sulenkėjo, surusėjo, suvokiečio, persiimdami šių tautų dvasia, papročiais. Tik savo kalbos kūriniuose gali pasireikšti tikras ir pilnas tautos talentas ir genijus.

Kadangi Susivienymas teikia materiales naudas — pašalpų ir pomirtinių pavidalę, kadangi Susivienymas yra mūsų ir tautinė organizacija rikianti mūsų išsiviją į krūvą, rūpinasi mūsų dvasiniais ir kultūriniais reikalais, už tai jis kiekvieno lietuviu turėtų būt atstomas pirmoje vietoje. Čia turėtų apsidraust tėvai, motinos ir jų vaikai, čia turėtų apsidraust pavieniai. Susivienymas yra po valdžios priežiūra, išpildo visus jos reikalavimus, jis yra lygiai saugus, kaip ir bėle didžiausios apdraudos kompanijos ir fraternalės organizacijos.

Deje, pasižiūrėjus į fraternalių organizacijų gyvenimą, net nemalonus šiurpas sukrečia. Mes, lietuviai, kaip nacionalė grupė, toli gražu atsilieką užpakaly kitų nacionalių grupių, kaip lenkų, čekų, slavų, vokiečių, kroatų, slovenų, bohemų, ukrainiečių, norvegų ir kitų.

Nejaugi lietuviai nevertina apsidraudimo? Nejaugi nemylį savųjų, ypatingai savo vaikų, ir laikosi nusistatymo, kad "po mūsų nors ir tvanas te užėina"? Gal būt, taip ir nėra. Mat, dalis mūsų, ypač vyresniųjų, iš seniau priklauso prie kitataučių organizacijų, dalis apsidraudžia komercinėse kompanijose, kurioms daugiau pasitikti, negu savoms organizacijoms. Be to, komercinės kompanijos turi gerai paruoštą ir apmokamą agentų, kurie apeina kiekvieną pirkėją ir "perkošia" kiekvieną prospektą. Mes iki šiol remėmės tik idealistų talka, tik paskutiniiais laikais prie to idealistinio pasiūlymo jau pridėdame materialį atlyginimą.

Laikas mūsų broliams ir sesėms pamesti tą mintį ir tą įsitikinimą, kad pas kitus yra saugiau. Ačiū Dievui, mūsų Susivienymas jau gyvuoja 59 metai ir per tą laiką jis nuolat augo, brėndė, stiprėjo ir šiandien išsivystė į modernią sutvarkytą organizaciją su geriausiomis apsidraudimo klasėmis dėl vyrų, moterų ir vaikų. Susivienymo veikla dabar legalizuota visuose stetuose, kur tik randasi daugiau kuopų.

Žodžių skant, LRKSA duoda jums saugų, tikrą, apsidraudimą su moderniaisiais sertifikatais. Ko gi daugiau reikia?

Svarba dar įdėmėti šiuos dalykus: Susivienymo turtas — \$1,600,000; saugumas — 108%.

Į Susivienymą galima įrašyti jaunamėčius nuo gimimo dienos iki 15 metų amžiaus, t. y. į jaunamėčių Skyriaus klases. Apdraudėsimuos nuo \$250 iki \$1000.

Į pilnamečių klases gali įstoti nuo 16 iki 55 metų amžiaus. Apdraudėsimuos nuo \$250 iki \$2,000.

Įsijungimas veltui.

Už dabaro egzaminacija (sveikatos patikrinimą) centras duoda iki 1 dolerio kredito.

Po 30 dienų nuo priėmimo sertifikatais įgyja pilną vertę, t. y. beįga narį ištikti mirties nelaimė, jo pilna apdraudus suma išmokama jo palpalpaviui ar palpalpaviams.

Norintys įrašyti, kreipkitės į savo kolonijos (artimiausias) kuopos valdybę. Masa valstijoje gyvuoja šios kuopos: Bostone — 21 ir 23; Worcester — 41 ir 24; Cambridge — 127; Lawrence — 52; Brockton — 141; Norwood — 81; Lowell — 285; Dorchester — 94; Springfield — 47; Athol — 110; Gardner — 162; Haverhill — 44; No.

Apžvalga

ANTIPATIJA BOLSEVIZ-
MUI VISUR DIDĖJA

"Darbininkas" rašo, kad demokratijū santyčiai su bolševikais blogėja, politinė linija daugelyje vietų jau lūžta ir trūksta.

„Bet didžiausia netikėtumo, rašo „D.“, Amerika susilaukė šiomis dienomis, kai valstybės sekretorius Byrnes viešai patatė Rusijos politiką prie gėdos stulpo. Tegu jis tu žodžių nevertuoja, nes diplomatinių kalboj ir storžieviškiausiu dalykai kiek galint sušvelninama, bet pats išdėstymas faktų operaciją automatiškai atliko. Pavyzdžiui, išsireiškimas, kad nedera jokiai valstybei prievart varžyti minties ir sąžinės laisvę, tiesiog pirštu parodo į Rusiją, kuri, visiems jau žinant, tuos dalykus praktikuoja. Kur tiktai yra galimybės prasiskverbti pro griežtą Sovietų cenzūrą, iš ten ateina pasibaisėtinų žinių apie siautėjantį bolševikų siaubą bei terorą. Iš tamsaus maišo, į kurį bolševikai suklebė nelaimingą pavergtą tautas, girdisi duslus žmonių dejavimas, tarsi Dantės pragaros atgarsiai. Gaudymai, šaudymai, ištrėmimai ir kalėjimai, tai normalus bolševikijos gyvenimas. Tą „gerovę“, tą burliokišką „kultūrą“ jie nešasi su savim ir visur ją skiepija. Nenuostabu, kad Amerikos vadai negali nepasmerkti tokios žiaurios jankeriškos politikos, kurią varo buvusieji caro žandarai.

„Beveik visam pasauliui jau pažįstant tikrąjį komunizmo veidą, katrame tamsiam užkampy bolševikai tegali turėti pasisekimą? Rodos, niekur, kur civilizacijos koja yra įžen-gusi. Pasilikta vien tamsūs Afrikos, Afrikos bei Australijos pūkbūriai. Europą tik brutališka jėga tegali išlaikyti. Bet ar ilgam? Kur naują, tvarką savaimė neprigija, tenai vien ginkluotą jėga tenka ją palaikyti. O kiek prireiks raudonosios žandarmerijos laikyti nelaisvėje daugiau kaip 100 milijonų žmonių?“

tais Estija turėjusi 1,150,000 gyventojų, o po vienerių metų raudonųjų siautėjimo nė pusės to gyventojų skaičiaus (tai yra estų tautos žmonių) nebeliko.

„Deportacijos programa Baltijos valstybėse vedama plačiu mastu. Daug lietuvių, latvių ir estų esą sugrūsta Leningrade prievartos darbams uostuose. Jie laikomi barakuose ir maitinami lygiai taip, kaip ir kaliniai Rusijoje yra maitinami. Juos akytai saugoja raudonarmiečiai.

„Tarp kitko, yra paduodamas pavyzdys, kaip bolševikai žveža žmones. Naktimis žmonės yra grūdami į rusų laivus Talingo uostuose ir tie laivai, prigrūsti nelaimingųjų estų, išnyksta nakties tamsumoje.

„Talinas, Estijos sostinė, kuris prieš karą turėjo 130,000 gyventojų ir tik 600 rusų, dabar ten rusų esą 10 vienam estui. Talinas virsta rusišku miestu.

„Šiurpulingas yra Baltijos valstybių gyventojų likvidavimo procesas. Hal Foust iš daugelio šaltinių patyręs, kad rusai be jokių ceremonijų sušaudė buvusius Baltijos valstybių valdžios pareigūnus, patriotus ir, apskritai, švietusiuosius. Ūkių ir dirbtuvių savininkai, mokslininkai ir profesijų žmonės, bet kas su baltu kalnieriūm buvo apsupti ir deportuojami.“

DEMOKRATIJOS
NENUSILEIS

„Vienybė“ rašo:

„Buvo keista, kad Vakarų demokratijos, kovodamos vieną diktatūrą, tuo pačiu kartu kita, tokią pat žiauria, diktatūrą glostė. Šiandien, karui pasibaigus, dar labiau aišku, kad tai buvo niekas kita, kaip bandymas suderinti ugnį su vandeniu.

„Nenuostabu, kad dabar, kai sovietai nesiliauja tęs imperalistinę politiką, žmonės, net atsakomąjį valstybių pareigūnai, kalba apie naują karą. Aišku: Hitlerio verguvė buvo panaikinta ne tam, kad jos vietoje būtų palikta Stalino baudžiava.

„Bet ar kalbamas karas tikrai įvyks, niekas nieko tikra nežino. Viena yra aišku: jei Stalinas ir toliau praktikuos Hitlerio metodus, tai demokratijos jam nenusileis.“

VERGŲ STOVYKLOS
SOV. RUSIJOJE

Stockholm (LAIC) — Aftonbladet rugpjūčio 14 d. pranešė, kad šiandien Tallino miestas yra visų 100 nuosimčių maskoliškais. Gatvėse girdisi išimtinai rusų kalba ir gatyvi užrašai rusiškai.

Iš Estijos atbėgę tremtiniai praneša, kad rusai vykdė masines deportacijas. Iš viso, šiandien Rusijoje yra pristiegta 140 darbo stovyklų Baltijos tremtiniais, nuo 1,500 ligi 6,000 asmenų kiekvienoje. Latvius ir estus daugiausia veža Kalinino kanalo statybos darbams. Ingermanlandijos karelius išvežė į kolchozus Saratovo apygardoje. Visi darbininkai gyvena barakuose, kuriuos saugo ginkluoti enkavedvistai.

„Vakarykščiame straipsnyje p. Foust nušviečia, kas šiandien dedasi Estijoje. Savo straipsniui davė šiurpulingas, bet teisingas antraštes: „Refugees tell how Russia is killing Estonia“ (Tremtiniai pasakoja, kaip Rusija užmuša Estiją); „Many shot or deported in red reign of violence“ (Daug sušaudyta ar deportuota raudonųjų siautėjime). Foust nurodo, kad 1939 me-

„Dziennik dla Wszystkich“ rašo apie latvių ir lietuvių tautų giminingumą.

Adams—104; N. Abington—143; Middleboro—166; W. Fitchburg—182; Greenfield—246.

Dabar voramas generalis LRKSA naujų narių vajuos. Susivienymas tikrai auga, kai jam į talką stos geriausias pajėgos — dvasiškija, scerys mokytojos, visuomenės veikėjai, kurių pasiskolinimai ir paraginimai visuomet gali duoti gerų vaisių.

Tadgi, sujungkime visas mūsų gyvasias pajėgas į talką. Išaukinkime Susivienymą didelį, sudvasinkime jo veikimą, kad jo dirbė trauktų po savo vėliava visus — suaugusius, jaunuomenę ir vaikus.

„Augindami Susivienymą — dirbame savo artimo, savo visuomenės ir savo tautos gerovei.“

Tad į darbą!

"RUSAI DIDŽIAUSI
MOSŲ NAIKINTOJAI"

New York (LAIC) — Latvų Drauga Vests išspausdino leit. B. Medfield laišką. Jis rašo: „Aš esu amerikonas, arių kilmės. Esu dalyvavęs Salerno kautynėse ir 13 mėnesių buvau vokiečių nelaisvėje Lenkijoje. Visi sargybiniai buvo mobilizuoti latvių kariai, ant rankovių nešiojo Latvijos spalvas. Jie mums sakė: „Jūs, amerikoniai, esate mūsų tikrieji draugai ir vaduotojai. Vokiečiai yra mūsų priešai, bet rusai yra mūsų didžiausi naikintojai. Mūsų svajonė ir tikslas — nepriklausoma Latvija.“

„Mes, amerikoniai belaisviai, visuomet būsimė dėkingi latviams, kurie saugojo mūsų stovyklą ir rūpinosi mūsų gerove. Sykiu, mes karo belaisviai pasivežėm apmūdą prieš rusus. Kai rusai įėjo į Lenkiją mes juos matėme apdriskusius, nešvarius ir negražiai besikolijojančius. Rusų okupuotoje teritorijoje nelaimingi pabėgėliai ieškojo mūsų globos ir užtarimo. Vienam esame pagelbėję. Kitus išvarė prievartos darbams. Rusų atminimas man amžinai pasiliks bausis.“

Lai Dievs mus pasarga no krieiviem, baigia Drauga Vests.

„Šiurpulingas yra Baltijos valstybių gyventojų likvidavimo procesas. Hal Foust iš daugelio šaltinių patyręs, kad rusai be jokių ceremonijų sušaudė buvusius Baltijos valstybių valdžios pareigūnus, patriotus ir, apskritai, švietusiuosius. Ūkių ir dirbtuvių savininkai, mokslininkai ir profesijų žmonės, bet kas su baltu kalnieriūm buvo apsupti ir deportuojami.“

„Talinas, Estijos sostinė, kuris prieš karą turėjo 130,000 gyventojų ir tik 600 rusų, dabar ten rusų esą 10 vienam estui. Talinas virsta rusišku miestu.

PAKRİKIMAS LENKŲ
VALDININKŲ
TARPE

New York (LAIC) — Kaip vietinė lenkų spauda praneša, lenkų Generalinis Konsulatas New Yorke ilgai netuštavo.

Pirm nei spėjo atvykti maskvinės Lenkijos pareigūnai iš Europos, du vakarykšties tautinės lenkų valdžios (Londono valdžios) valdininkai perėjo į „naują tarnybą“ ir perėmė konsulato patalpas.

Yra tai buvę konsulato tarnautojai pp. E. Rozwadowski ir Duda.

Anksčiau buvo pranešta, kad lenkų pasiuntinybė Washingtono perėmė buvus lenkų užsienio rykaly ministerijos tikrosios tarnybos pareigūnas J. Zoltowski, o Paryžiuje atsirado net 2 kandidatai: W. Ptaszynski ir Czwaracki.

Tuo tarpu, nėra žinių, kuris iš buvusių valdininkų sutiks likti kitose lenkų konsularinėse įstaigose Amerikoje.

Tokiai praktikai įsigalėjus, atrod, kad ir ten ypatingų sunkumų su „kvalifikuota ipėdinyvte“ Maskva neturės.

LENKŲ POZEMIS
ISPĖJA

New York (LAIC) — AP korespondento spalį 1 d. pranešimu iš Varšuvos, lenkų pozemis įspėja netikėtai komunistinės valdžios paskelbtai amnestijai.

Kaip žinome, visokių „amnestinių“ pažadų netrūksta ir okupuotoje Lietuvoje. Paleckio-Gedvilos-Sniečkiaus trįjelė tolydžiai kviečia žmones liautis priešinančius, mesti partizaną, dėtis prie krašto atstatymo, nesiduoti klaidinamiems ir tt. Dviejų okupacijų karčiai pamokyti, Lietuvos žmonės tikrai nesiduoda tokio- mės Maskvos „meškerėmis“ klaidinami.

Net ir be specialaus įspėjimo...

MASKVA VILIOJO
IR LIETUVIUS

Kai 1940 metais Lietuva liko sovietų okupuota, Maskvos pakalikai pradėjo likviduoti Lietuvos Respublikos užsienesines įstaigas Europoje. Jiems itin svarbu buvo susirasti senų valdininkų tarpe sau ištikimus įgaliotinius. Iškojo ir Berlyne, ir Stockholme, ir Romoje ir tt.

Vienok, nerado. Ir tai nepalankiai riebių algų siūlymų ir net grasinimų iki represijų prieš Lietuvuioje jų likusias gimines imamai.

Badas ir vargas Lietuvoje, rašo „Gwiada Polarna“, drauge pranešant apie tūkstančius išdeportuotų į Rusiją lietuvių.

LIETUVIŲ KONGRESAS CHICAGOJE

Tikrą ir nuosirdžią Lietuvos meilę Amerikos Lietuvių Taryba pareiškia Lietuvos nepriklausomybės reikale. Tarybos įsteigtas Amerikos Lietuvių Informacijos Centras New Yorke labai dažnai teikia tikslias lietuvių ir angliu visuomenė žinias apie mūsų senosios tėvynės kryžiaus kelius, apie padėtį išsklaidytų bėglių po įvairias Europos valstybes.

Amerikos Lietuvių Taryba susirūpinus Lietuvos likimu šaukia kiekvieną lietuvių, kurio širdyje dar neužgeso tautos meilės kibirkstėlė, vykti Chicagoo kongresan. Ne laikas šiandien ginčams ir rietenoms! Vienok jau iš bedugnį pasireiškia tamsūs balsai. Gal dar nenudžiūvo rašalas atsišaukimo į Amerikos lietuvių visuomenę, tuč tuojau, rodos, kad užbėgtų už akių, „misijonieriai“ šaukia savo seimelį Washington'e. Žinoma, komunistai taipgi neatsilikis — pasidabruoti už „matušką Rusiją“. Ar „misijonieriai“ būtų tokie žemi — tokiu savo elgesiu pasitar nauti komunistams?!

Džiaugiasi kai kuri „misijonierių“ spauda, kai Lietuvos piemenukas geležtelę radęs, vieno katalikų klėbono laišku, kuriame išdėstyta nepatogumas Chicagos mieste laikyti kongresą. Lietuviai, nesiduokit iš pašalių būti su vadžiotais — visi, kas gyvas lietuvis, vykit Chicagoo kongresan, kuris įvyks lapkričio 29-30 ir gruodžio 1 dd. R. G.

LDS IR "DARBININKO" 30 METŲ
SUKAKTIES PROGA

Spalių 21, 1945, So. Boston'o High School auditorijoje, LDS ir "Darbininkas" štabui vadovaujant, rengiamas grandiozinis koncertas paminėti LDS ir "Darbininko" 30 metų gyvavimo sukaktį.

Lietuvių Darbininkų Sąjunga (LDS) suorganizuota ir "Darbininkas" įsteigtas 1915 metais, siaučiant pirmojo pasaulinio karo audroms, kurios, kaip ir per šį antrąjį pasaulinį karą, labiausia nusiaubė mūsų senąją tėvynę Lietuvą.

LDS užsibrėžė tikslais "ūgdyti socialinio teisingumo lvasią narių ir visuomenės tarpe; gerinti materialinę ir dvasinę padėtį ir tautinį susipratimą lietuvių darbininkų tarpe, prisilaikant Katalikų Bažnyčios mokslo ir nurolymų." Sekmingesniams šių kilnių tikslų siekimui ir buvo įsteigtas laikraštis "Darbininkas"; leidžiamos religinio ir autinio turinio knygos, brošiūros, rengiamos paskaitos, orakalbos, kursai ir įvairūs kitoki parengimai.

LDS ir "Darbininkas" atsirado, kai visoki internacionallio socializmo agentai demoralizavo darbininkiją, neaplenkiant nei lietuvių, siūpindami juose tikėjimo ir tautystės dvasią, o skiepidami savas žalingas idėjas. Tos idėjos, de ja, nevieną lietuvių nutempė į burliokiškai bolševikiškos tvarkos garbintojų eiles ir jie po šiai dienai dirba išdaviškišką savo tautai darbą.

"Darbininkas" ilgą laiką buvo leidžiamas tris kartus į savaitę, vėliau paverstas dukart savaitiniu ir tokiu eina po šiai dienai.

Per 30 gyvavimo metų LDS ir "Darbininkas" tikrai daug nuveikė mūsų senosios tėvynės Lietuvos gerovei, stipriai kovodami už jos teises ir remdami jos laisvės ir nepriklausomybės pastangas. Nors LDS kuopos nėra gausingos ir jų nedaugiausia, bet laikraštis "Darbininkas" virto Naujosios Anglijos lietuvių katalikų organu — švietėju, informuotoju, kelrodžiu jų religinėje, tautinėje ir kultūrinėje veikloje.

Kai kurie LDS ir "Darbininko" įkūrėjai jau ilsisi šaltose žemelėje, kaip kunigas Tamas Žilinskas, Motiejus Žioba ir M. Mažeika, vienok per likusių prisidėjo naujos jėgos ir jos tęsia pradėtą kilnų veikimą.

Yra žinių, kad vienas iš įžymiausių LDS ir "Darbininko" steigėjų ir buvęs ilgametis jo redaktoriūs kanauninkas prof. Fabijonas Kemėšis, po baisių antrojo karo audrų ir šlykščių naziškų ir bolševikiškų okupacijų yra išlikęs gyvas ir randasi alijantų okupuotoje Austrijoje. Tai yra gera žinia netik LDS nariams ir "Darbininko" skaitytojams, bet ir visiems Amerikos lietuviams, katalikams, kurių naudai jis yra daug dirbęs ir nusipelnęs.

Šiandien "Darbininko" redakcijoje matome veteraną veikėją, įžymų literatą kunigą K. Urbonavičių-Kmitą, kurio raštai puošia kone kiekvieną laikraščio numerį; matome vieną iš LDS steigėjų, neišsėmiamos energijos veikėją ilgametį redaktorių Antaną F. Kneizį. Administracijoje vadovauja gabūs ir patyrę asmenys kun. Pr. M. Juras ir Antanas Peldzius. Spaustuvėje dirba kruopštūs mūsų organizacijų veikėjai, kaip "Vyties" redaktoriaus padėjėjas Jonas Kumpa, Stasys Griganavičius ir kiti.

30 metų sukakties proga malonu yra sveikinti LDS ir "Darbininką" ir palinkėti šviesios ir garbingos ateities! Ilgiausių metų! Geriausios kloties!

"ZEMAICIŲ KANTICKOS" TREMTINIAMS

Lietuviams tremtiniais knygomis aprūpinti vaju paskelbus atsiliepė jau ne vienas. Viena moterėlė iš Philadelphiajos atsiuntė krepšelį knygų ir maldaknygių. Iškojo ir Berlyne, ir Stockholme, ir Romoje ir tt.

Vienok, nerado. Ir tai nepalankiai riebių algų siūlymų ir net grasinimų iki represijų prieš Lietuvuioje jų likusias gimines imamai.

Badas ir vargas Lietuvoje, rašo "Gwiada Polarna", drauge pranešant apie tūkstančius išdeportuotų į Rusiją lietuvių.

Peržiūrėkime savo knygu apintus ir lentynas. Ibrinktas knygas gabenkime į artimiausias BALF skyrių, parapiją arba tie- ual siuskime žensiu padėtu ad- resu: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc. War- house 101 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. Evergreen 8-4444

ATSISKLEIDŽIA PASLAPTYS APIE VLIK PERGYVENIMUS

Penkiolika slaptų laikračių.—Lietuviai išvogė nuo nacių žydų vaikus iš ghetto.—Netikėti areštai Estijoje ir Baltijos jūroje.—Visi į Kongresą.

Didysis kovotojas dėl lietuvių tautos laisvės, Vincas Kudirka, kurs savo slaptu laikraščiu "Varpas" žadino rusų pavergti liaudį į laisvą gyvenimą, paliko lyg savo testamentą šiame eileraštyje, pavadiname "Maniesiems":

*Jeigu audra ištikus verstų stulpą vieną
Iš tų, kurie palaiko jūsų namo sieną,
Namas negrius—iš baimės jūs neišlakstytit,
Tik vieton ano stulpo tąją pačią dieną
Tuoj kitą statytit!*

*Jeigu žūtų iš rankos priešas, ar likimo
Viens tų, kurs augin garbę, dvasia jūsų kilimo,
Rinkit—tegel jūsų širdys drąsumo neatstoja
Tiktai, ką anas daro vyrs pasišventimo,
Tegul kits kartoja.*

Slaptoji Lietuvių Kova Prieš Nacius

Vincas Kudirkos skiepytoji rytingumo dvasia gražiai pasireiškė sunkiais lietuvių tautai laikais. Kada vokiečiai 1941 m. vasarą likvidavo lietuvių laikinąją vyriausybę, tuojau slapta kovai dėl laisvės vadovauti buvo sudarytas Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, į kurį įėjo visos demokratinės Lietuvos grupės ir slaptosios karinės sąjungos, ginklu rėmusios laisvės žodį prieš okupantus nacių.

Tasai Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas, sutrumpintai vadinamas VLIK, ėmė vadovauti lietuvių tautos pasipriešinimui prieš okupantus. LIETUVOJE ISDYGO NET 16 SLAPTŲ LAIKRAŠČIŲ. VLIKas turėjo tokį pasitikėjimą gyventojuose ir jįsi taip stipriai stėjo prieš nacių okupantų planus, kad vokiečių planuojama mobilizacija visiškai subliūško, nesudarė nė vieno lietuvių legiono, kurs būtų dalyvavęs kautynėse nacių pusėje. Kai vokiečiai žiauriai ėmė persekioti Lietuvos žydus, VLIKo vadovybėje esanti slaptoji lietuvių spauda užtarė skriaudžiamuosius. Tu pasakinti kai kurie lietuviai, savo gyvastim rizikuodami, į getus pristatydavo maisto, kuro, drabužių, o kai kurie net išvogė nacių uždarytuosius vaikus, kad juos išsaugotų. Toliau VLIK ORGANIZAVO SLAPTUS GINKLUOTUS BŪRIUS, PARTIZANŲ SAJODŲ KOVAI PRIEŠ OKUPANTUS NACIUS.

Netikėtas Areštai Estijoje

1944 metų vasarą naciai Estijoje sugavo slaptą VLIK partiją, kurs palaikydama ryšį su laisvuju pasauliu slapta vyko į Švediją. Iš rastų dokumentų naciai susekė pavardes Vyriausiosios Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto narių ir netgi komiteto būstinę. GELVŽES IR BIRZELIO MĖNESIAIS SUARĖSTAVO DAUGELIŲ VLIK NARIŲ IR DAUGELIŲ SLAPTŲ KOVOS, PARTIZANTŲ ORGANIZACIJŲ VADŲ. Vyriausias nacių kaltinimas buvo, kad VLIK tarp Lietuvos žmonių sklėdžia amerikiečiams ir britams palankias pažiūras.

Nesurašytieji komiteto nariai suskubo išsislapstyti. VIETON SIUNTYTIŲ PAKVIESTI NAUJI ŽMONĖS IR VLIK TĖSĖ LAISVĖS KOVĄ.

Sugautasai Pabėgėlių Laivas į Švediją

Nuėjusdamas, kad nacių žlugimas artėja ir supradasmas, kad Lietuvą okupavus bolševikams bus atkirstas bet koks ryšys su laisvuju pasauliu, Vyriausias Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas dar 1944 metais nusprendė perkelti savo būstinę į Švediją, palikdamas tik savo atstovybę Lietuvoje. Persikelti tokiu metu per Baltijos jūrą buvo labai pavojingas žygis. Nelaimė, slaptoji nacių policija sugavo laivą, kuriuo Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto pirmininkas ir jo pabėgėliai bėgo į Švediją. Jie visi veningai išlėję paslapti, naciams nepavyko susiekti jų slaptųjų uždavinių nei jų slaptos veiklos, bet vis dėlto GESTAPO KAI KURIUS IŠTRĖMĖ Į VOKIETIJĄ, O KITUS UZDARĖ Į KONCENTRACIJOS LAGERIUS. Šitokių aplinkybių buvo Vyr. Lietuvos Išlaisvinimo Komitetas priverstas savo veikimo centrą sukurti Vokietijoje. Nujos viltys nušvito, kai tą Vokietijos dalį išlaisvino amerikiečiai ir britai.

Sauksmas į Užjūrio Brolius

Panašiai, kaip laisvės Lietuvai siekiančios demokratinės grupės būrėsi Lietuvoje; Vyriausios Lietuvos Išlaisvinimo Komiteta, taip didžiausios lietuvių tautos išveijos kolonijoje—Jungtinės Amerikos Valstybėse—Lietuvos laisvę besirūpinančios demokratinės lietuvių grupės susibūrė į Amerikos Lietuvių Tarybą. Ši organizacija yra sudaryta iš Amerikos piliečių, veikia savaimingai, yra ištikima šio krašto gerovei, bet drauge rūpinasi pavergtųjų, ypač Lietuvos išlaisvinimu. VLIK, jausdamas, kad Amerikos Lietuvių Taryba jungia visas svarbiausias patriotines lietuvių grupes Amerikoje: socialistus, katalikus ir tautininkus-sandariečius, ne kartą į Amerikos Lietuvių Tarybą kreipėsi; VLIK JŲ LAIKO ORGANŲ, PER KURIŲ NORI SUSIRIŠTI SU VISA TĖVŲ ŽEMĖ MYLINČIA LIETUVOS IŠVEIJA.

Vieninga Demonstracija už Lietuvių Tautos Teises

Iš visos eilės VLIK atsistatų lietuvių patyrusi jų viltis, suprasdama sunkią betesiu žmonių padėtį bolševikų okupuotoje Lietuvoje, o taipgi atjausdama benamių, iš tėvynės išbėkusių lietuvių vargus, Amerikos Lietuvių Taryba pasiryžo suaukinti VISUOTINĄ AMERIKOS LIETUVIŲ KONGRESĄ, KURS įvyks lapkričio 29-30 d. ir gruodžio 1 d. Chicagoje.

Visi Amerikos lietuviai supranta, kad nacių iškankintų ir bolševikų terojamų Lietuvos žmonių viltys yra atkreiptos į mus. Artėja taikos konferencijos valanda. Dabar yra pats svarbiausias momentas visiems vieningai pademonstruoti, parodyti mūsų pastangas ir paramą Lietuvos žmonių siekiamai laisvei. Taikos konferencijai pasirošimas, atstovų pasiuntimas pareikalauti nacių laisvę, todėl laukiama, kad visos organizacijos pasiųs savus delegatus į Visuotinę Lietuvių Kongresą Chicagoje, kviečiami taipgi pavieni veikėsi. Bendrame pobūvyje ISSIAIŠKINSIME BENDRO DARBO REIKALUS, APTARSIM SIUNTIMĄ DELEGACIJŲ Į WASHINGTONĄ IR Į TAIKOS KONFERENCIJĄ IR UŽSIDĖGĖ DAR KARŠTESNĖ ENERGIJĄ GRĮŠIME DAR GYVIAU ĮSUDINTI SAVO KOLONIJAS.

Slaptoji Lietuvių Spaudos Balsas

Lietuvoje slaptai ėjės laikraštis "Laisvės Kovotojas" viename savo numeryje rašė:
"Artėja 12 valanda. O jūs, jaunieji lietuviai-lietuvės, stiprinkimės viltimi ir žinokime, kad teroro gali imtis tik, tokie valdovai, kurių valandos jau suskaitytos ir kurie desperacijon ipuolę nebežino ką bedaryti."
Jie buvo teisingi. Nacių teroras su visais nacizmo pranašais subyrėjo. Atėis laikas, kada ir raudonajam terorui atėis galas. Mes nieko neturime prieš rusų tautą. Rusija tesitvorko, kaip ji nori, bet ir Lietuvai tepaliekia laisvę tvarkytis, kaip Lietuva nori.

Laisvės troškimas žmonėse taip galingas, kad jo negalima užgesinti nei ištėmimais, nei egzekucijomis, nei kalėjimo pančiais, ir garbė tiems, kurie patys laisvę naudodamiesi kels balsą vardan užpausų lūpi ir išties ranką tiems, kurių rankos nelaisvės reiškiniai surakintuos.

MANO PERGYVENIMAI BOLŠEVIKŲ IR NACIŲ OKUPUOTOJE LIETUVOJE

Rašo VLADAS VAITKUS

(Tęsinys)

Inscenizuota Šventė

1940 metų spalio viduryje turėjome atšvęsti taip vadinamąją spalio revoliucijos šventę. Išties savaitę Kretingos miestelis buvo puošiamas raudonom spalvom, didžiausi Stalinai stovėjo languose, gatvių kampuose ir net ant gimnazijos stogo. Šventės dieną miesto turgavietėje stovėjo rusų aukštieji karininkai, o suvarytos žmonių minios turėjo maršuoti ir rėkti: Tegyvuoją didysis Stalinas, tegyvuoją penugalima Raudonoji Armija!

Mus mokino jau prieš kelias savaites—nebeturėjome nei pamokų, o tik varinėjo ir turėjome rėkti. Tačiau, dieną kai mes žygiavome, lyg susitarę, pro šią kompaniją praėjome tytomis, tik rankom mosikuodami. Girdėjome kai patys rusai rėkė: Da dravstvujet velikiy Stalin! Ypač Lietuvos jaunimas stengėsi atieiviams parodyti, kad jie mus užgrobė jėga ir kad tas jų "aukštas mokslas" ir kultūra yra mums svetimi. Keletą iš mūsų buvo suėmę ir kelias dienas laikė daboklėje.

Rinkimai į "Liaudies Seimą"

Bolševikai per spaudą ir radiją varo begėdiškiausią propagandą, kad lietuviai patys įsijungę į Sovietų Sąjungą, patys išsirinko komunistinę valdžią ir patys parsivertė raudonąja armija. Trumpai tariant—lietuviai patys save pasmaugė. Anaip to! Tas viskas yra toli nuo tikrovės ir tiesos. Tai yra didžiausia veidmainystė taip tvirtinti. Esu tos veidmainystės liudininkas.

Papasakosiu tu rinkimų eiga Kretingos miestelyje. Rinkimai į "Liaudies Seimą" įvyko 1940 metais liepos mėnesį. Jie tęsėsi kelias dienas. Kandidatai buvo paskirti iš anksto, pagal komunistų partijos nurodymus. Buvo paskirta tik tiek, kiek turėjo būti išrinkta, nei vienu daugiau. Pavardžių visų neatsimenu, bet štai jų keletas—J. Paleckis, M. Gedvilas, L. Gira, L. Dovydenas, Garms ir tt. Buvo skelbiama esą tai slapti ir laisvi rinkimai! Bet, deja, jokios laisvės nebuvo.

Balsams sumesti urnos buvo keliose vietose ir maži žmonių būreliai apie šias vietas trynėsi ir žiūrėjo kas savo balsą išdrys paduoti. Komunistai ar jų pataikūnai ėjo ir metė savo balsus pirmieji. Iš žmonių atsirado tik vienas-kitas, kurs išdryslo mesti tuščią subraukytą kortelę. Kas balsuodavo tą pažymėdavo štampu ant pso—"balsavo". Kas nebalsoavo—tas liaudies priešas! taip šūkavo komunistai per radiją, laikraščius ir mitingus.

Daugelis metų ir urnas pajaukiančias karikatūras, arba įvairius šūkius, kaip "šalin mūsų laisvės grobikai" ir tt. Visa tai mačiau savo akimis. Visose rinkimų vietose grojo muzika ir "viliojo" balsuotojus. Komjaunuoliai važinėjo po kaimus, landžiojo į namus ir meldė, kad atiduotų savo balsus. Tačiau, ne vienos durylų tokiems "žvejams" buvo uždaromos. Tokie drąsuoliai buvo įskundžiami ir nevienu jų teko skaudžiai atsakyti, kai senčiais metais birželio 15 prasidėjo lietuvių masinis trėmimas Rusijos tyrumus.

Paskutinį balsavimo vakarą, raudonosios armijos kareiviai, su nuogais durtuvais, ėjo per namus ir varė žmones prie urnų. Tokie "varovai" buvo užsukę ir pas mano šeimaininką ir jį išvarė balsuoti. Tokie tai buvo tie "laisvi" rinkimai!

Balsavimui pasibaigė, už kiek laiko, buvo paskelbti balsavimo rezultatai. Mes vis buvom nušėkė, kai ir šį kartą bolševikai išdryslo taip begėdiškai meluoti. Buvo paskelbta, kad balsavo 98 su viršum nuošimčiai. Tikrovėje balsavo gal kokie 16-18 nuošimčių. Kiek žinau, panašiu būdu buvo renkama visoj Lietuvoj.

Išjūvis bolševikus iš Lietuvos, L. Dovydenas (buvęs tu liaudies seimo nariu) taip aprašinėjo tų rinkimų išdavas: komunistų partija balo ir mėlynavo, kai traukė iš urnų tuščias bei su įvairiais šūkiiais pajaukiančiom karikatūrom išpaistas korteles.

Taip rašo žmogus, kurs buvo išrinktas į seimą. Besigirdami apie liaudies seimo rinkimus, bolševikai veidmainiauja prieš visą pasaulį, skelbia visiškas nesąmones.

Kodėl šandien rusai, užsikėlę visas sienas, nieko neįsileidžia ir nieko neišleidžia? Ar jie kartais nebijo, kad pasaulis neišgirštų tiesos, nepamatytų jų juodžiausių ir purviniausių darbų? To-

kių darbų, kokių dar žmonija nėra mačiusi. Jie bijo parodyti jų pačių niekiškumą. Tai yra žiauriausia ir biauriausia diktatūra kokta tik gali būti.

Paskutinės Teroro Dienos

Žmonių gyvenimas po seimo rinkimų kasdien ėjo blogyn ir sunkyn. Moralė buvo palaužta, niekas nebebuvo tikras savo rytojumu. Bet kokios nuosavybės buvo atimtinėjamos. Didėsi ūkiai suskaldomi, paliekant daugiausia iki 25 ha, nors toks ūkininkas buvo vadinamas "buržujumu", "xūloku" ir kitokiais pašaipos vardais.

Privatios krautuvės buvo atimamos ir jungiamos į kooperatyvus. Didėsi namai, taip pat, buvo sekvestruojami. Žodžiu, privatė nuosavybė nebeegzistavo, nors Lietuvoje nei vieno milijonieriaus nebuvo.

1941 m. birželio 15 sukako lygiai metai, kai bolševikai okupavo Lietuvą. Tokia didelė šventė ir gražios sukaktuvės—reikėtų jų atšvęsti kaip galint iškilmingai!

Taip, bolševikai jau atšventė tikrai iškilmingai šią šeštadienio naktį daug tūkstančių lietuvių buvo sugaudyta, į prekinis vagonus užkalta ir išvežta į "Laimingos Rusijos tyrlaukius", į šaltąjį Sibirą.

Niekuomet iš mano atminties neišnyks tie baisūs ir klaidūs vaizdai, kuriuos tą dieną mačiau. NKVD sunkvežimiai per naktį rinko jau numatytas aukas, psuonuogius vežė į artimiausias stotis grūdų ir vagonus ir, be oro ir vandens, vežė nežinia kur. Vaikai, seneliai, moterys ir vyrai sugrūstai, kaip silks baškoje... Jų tarpe buvo nemaža mano pažyastamų ir draugų. Idomu, ką gi bolševikai trėmė? Gal liaudies priešus (liaudies priešais bolševikai laikė tauriausius ir teisingiausius Lietuvos sūnus. Dabar šio termino jau nebevartoja. Vietoj jo vartoja "fašistas" ar "nacistas"? Ar prof. Dovydaitis, buvęs Lietuvos prezidentas Stulgins kis taip pat yra liaudies priešas? Ar prof. Končius, kuriam paviko netoli Maskvos, pakeliami trėmimą pabėgti, taip pat yra liaudies priešas?

Būtų galima išvardinti eilę garbingiausių visuomenės veikėjų, kurie vien dėl liaudies visą savo gyvenimą dirbo ir kėlė jos kultūros lygį. Tokie trėmimai buvo vykdomi kas savaitę ir lietuvių tauta, su laiku, turėjo būt galutinai išblaškita ir išnaikinta. Tačiau, lygiai už savaitės, birželio 22, kilo karas tarp dar tik vakar buvusių draugų.

Žmonių Skerdynės

Traukdamies iš Lietuvos, rusai norėjo "atsigriebti" ir naikino ką tik galėjo. Tėliu kalėjimas, pav. buvo prikimtas gražiausio Lietuvos žiemojaunimo ir šiaip inteligentų.

Buvsudami kad greitai laiku iš Lietuvos teks, iš viso, pasitraukti, vieną dieną staigiai apsupo kalėjimą, surinko kalinius ir, nusivarė juos už miesto į Rainių miškėli, žiauriausiu būdu visus išžudė. Išbadė akis, apipiaustė nosis, ausis, lytinius organus, ištraukė liežuvius, moterims supiaustė krūtis ir tt.

Šį kapinyną, po keletos dienų surado apylinkės gyventojai, ir aš pats dalyvavau jų atkasime bei atpažinime. Tarpe nukankintųjų atradau savo mokslo draugą 19 metų amžiaus Zvirgždina, kuris buvo suimtas dar 1940 metų rudenį. Buvo jaunas, darbštus ir tėvynę mylįs jaunuolis. Tarpe nukankintųjų atpažinau du advokatus ir du mokytojus. Tuos visus kankinius palaidojome miesto sodne, o šis miškėlis liks šventa žemaitijos vieta.

Panašiai buvo pasielta ir Praveniškių koncentracijos stovykloje. Čia kalinius suvarė į kiemą, bolševikai visus sušaudė ir net neužkasė—pabėgo. O kiek lietuvių buvo nukankinta kituose kalėjimuose? Ir jei šandien tiek daug kalbama apie nacių papildytus žiaurumus Buchenvalde, Dachau ar Stutthofe, kodėl gi tylima apie nei kiek ne menkesnius bolševikų "žygdarbius" jų okupuotose kraštuose, arba net pačioj Rusijoje?

Kiek tokių vietų atrastume Europoje ir pačioje Rusijoje? Teledžia Sovietų Rusija aplankyti Tarptautiniam Raudonajam Kryžiui, teledžia pasakoti visam pasauliui ką komunistas ir proletariato diktatūra visai žmonijai neša!

Buvo tai paskutinės komunizmo dienos Lietuvoje.

(Bus daugiau)

KANADIEČIŲ SIMPATIJOS BENAMIAMS LIETUVIAMS

Montrealy prancūzų kalba leidžiamas žurnalas "Relations", išspausdino laišką vieno korespondento, kurs esąs lietuvių kilmės ir kurs buvo nariu benamių šelpimo mājios, Vokietijoje. Jisai aplankė 30 lietuvių stovyklų, kuriose esą 80,000 Lietuvos žmonių, daugiausia inteligentų—gydytojų, profesorių, advokatų, mokytojų, visuomenininkų, valdininkų,—taipgi nemažas skaičius ir ūkininkų bei darbininkų. Jo turimomis žiniomis, iš Lietuvos buvo išvežti, ar savo gyvybes gelbėdami išbėgo 80% gydytojų, 70% advokatų, 70% inžinierių, 85% valdininkų, 60% biznierių.

Vokietijoje dabar esą apie 3,000 lietuvių moksleivių ir studentų, o bendras benamių lietuvių skaičius Vokietijoje siektų 150,000 ir 250,000. Jie, kaip toliau rašoma, yra išvargę, išnervinti, daugelis serga arba beviltiškai nušėkė. "Jų medžiaginis ir dvasinis kentėjimas pralenkia bet kokį įsivaizdavimą. Aš nie-

kada nemačiau tiek daug ašarų, tiek verkiančių motinų ir našlaičių, kurie netekę savo tėvų. Tai žmonės, kurie neteko turto, namų ir tėvynės... Ir vis dėlto iš 80,000 benamių lietuvių, kuriuos aplankiau, nesuradau nė 10, kurie norėtų grįžti į savo kraštą, kol tenai rusai šeimaininkauja." Toliau, sakoma, kad lietuvius reikėtų iš stovyklų išleisti, padėti jiems surasti darbo Vokietijoje ar kitur, ir, ypač, greit juos sušelpiti.

Laikraštis išspausdino ir vieno lietuvių pridėtas prie pranešimo prierašą, kuriame sakoma: "Ar negalėtumėte pagelbėti jiems išgauti leidimą įvažiuoti į Kanadą? Jūs jau žalis taip didelė... Jei vėliau kada, kaip šį tikiuosi, lietuviai grįš į savo laisvą kraštą, Kanados vardas ir kanadiečių vaiklingumas būtų įrašytas į tautos kronikų knygas, pažymint tą krikščioniškos meilės patarnavimą." LAIC

MAZEIKIUOSE STATO PAMINKLĄ RAUD. ARMIJAI

Vyresnio amžiaus žmonės atsimena, kaip carų laikais Lietuvoje daugelyje miestų ir miestelių buvo statomi paminklai Rusijos vėspaičiams, jų generalams, bei kitiems imperatoriaus pataikūnams pagerbti. Dabar ir vėl tie laikai grįžo. Vieton gražaus lietuviško liaudies meno pasireiškimo, statomi paminklai okupantams pagerbti. Maskvos spauda praneša, kad sovietų maršalas L. A. Góvorov patvirtino projektą Mazeikiuose statomam obeliskui. Tam paminklui dvi marmuro lentos gaminamos Leningrade. Lentose bus išpaviduoti Raudonosios Armijos kariai "išlaisvinę Sovietų Pabaltijį". Lietuviai nacių nekentė ir džiaugiasi jų juos nusikratę, bet iš kitos pusės, siekdami pilnos nepriklausomybės, jie nenori ir naujų okupantų. Lietuvoje, kaip ir visur kitur, žmonės kartoja: Kas mus dabar išlaisvins nuo "išlaisvintojų"?

Šv. Rožančiaus Istorija

Rašo PADANGĖS ARAS

(Tęsinys)

Šv. Rožančiaus Karalienė Fatimoje, 1917 Metais

Laikė I Pasaulinio karo 1917 m. Šv. Panelė Marija apsirėškė 3 piemenėliams netoli Fatimos miesto, vakarų Portugalijoje, vos 60 mylių nuo sostinės Lisabonos. Išviso 6 jos apsirėškimai prasidėjo 13 d. gegužės mėn., Marijos mėn., ir užsibaigė 13 d. spalio—Šv. Rožančiaus, mėnesyje. Paskutiniame jos apsirėškime dalyvavo net 50 tūkstančių žmonių.

Šiandien garsioji Fatima, panašiai kaip ir Liurdas Prancūzijoje, yra Marijos—Šv. Rožančiaus Karalienės, šventovė, kame įvyksta daugelis, nesuskaitomų stebuklų ir įvairių tautų tikintieji gauna sau daug daug malonių ir maldų išklauso. Svarbiausias Dievo Motinos įsakymas tiems piemenėliams buvo sekantis: "Jūs privalote kalbėti šv. rožančių kasdien ir kalbėkite jį tinkamai, dievotai: Melskitės, daug melskitės ir darykite atgalį ir pasiaukojimą už nusidėjėlius. Daug sielų eina pragaran, nes nėra kas daro atgalį ir niekas nesimeldžia už jas."

Marija taipgi pareiškė, kad šis nelaimingas karas greit užsibaigtų, jei žmonija patobulintų savo gyvenimą ir kad ji yra vrientė, kurios pagalba ir užtarymu tas įvyktų. Ir dar pasakė, kad šio karo, išrinkus naują popiežių (gal Pijų XI?), įvyks dar žiauresnis, ilgesnis, daug tautų apimęs kitas karas, kuris tęsis taip ilgai, kol kiekvieno mėnesio pirmiausiai šeštadieniais, per palaugintą priėmimą šv. Komunijos ir papildintą kalbėjimą rožančiaus subedievintos tautos (gal Rusija, Vokietija?) nesugrįš prie Dievo.

Kaip žinome iš netolimos praeities, anas karas neužilgo pasibaigė (lapkričio 11 d. 1917 m.) po šio nuostabaus jos apsirėškimo ir išrinkus naują popiežių Pijų XI, lygiai po 22 metų prasidėjo dar žiauresnis, baisesnis, apėmęs visą pasaulio rituali II pasaulinis karas rugsėjo 1 d. 1939 met., kurio tikra užbaiga, pasekmės ir pastovios, nuolatinės taikos sąlygos yra žinoma tik pačiam Dievui ir Marijai, Taikos Karalienei.

II. SV. ROZANČIAUS KARALIENĖS PAŽADĖJIMAI

Šie žemiau įvardinti žodžiai buvo pareikti patios Marijos šv. Domininkui 1212 met., ir palaim. Alanui de Rupe, kurie tapo autentiškai užrašyti ir šandien saugiai laikomi tėvų Domininko vienuolyno vyriausiuose namuose Romoje:

- "Kiekvienas, kuris ištikimai man tarnaus, kalbėdamas rožančių, apturės regiamu ženklų mano gausių malonių."
- "Visiems, kurie pamaldžiai kalbės mano rožančių, aš pažais savo ypatingą globą ir jiems daug asmeninių malonių."
- "Rožančius bus begalo galingu ginklu prieš pragaro galybes. Jis sunaikins nedorybes, apsaugos nuo nuodėmių ir išsklaidys klaidatikystes."
- "Rožančius išaugys dorybės ir geri darbai pražydės, sieloms suteiks labai daug Dievo pasigailėjimo. Jis pakeis žmonių širdyse Dievo meilę vietoj pasaulio meilės, pakels žmonių mintis prie dieviškų ir amžinių gerybių. O, kad tik sielos naudotųsi tuo brangi įrankiu!"
- "Visi tie, kurie kalbėdami dievotai rožančių pasitiki manimi, niekad nepraus."
- "Visi, kurie kalbės rožančių su tikru atsidėjimu ir apmąstymu, bus paslaptis, nebus apsunkti nelaimėmis ir nemirs blogųjų mirtimi. Per jį nusidėjėliai pasitaisys, teisingieji augs Dievo malonėje ir bus verti palaiminto gyvenimo, ypač amžinos laimės po mirties."
- "Kiekvienas, kuris turės tikrą pamaldumą prie mano rožančiaus, nenumirs be paskutiniųjų sakramentų."
- "Visi, kurie ištikimai ir dievotai kalbės rožančių, gyvenime ir po mirties turės laimės matyti Dievą veidas veidais, ir gaus Jo malonių pilnybę. Mirties valandoje jie pasinaudos dangaus šventųjų nuopelnais."
- "Aš pati labai greit išliuosuosiu sielas iš skastyklos tų žmonių, kurie turėjo tikrą pamaldumą prie mano rožančiaus."
- "Ištikimieji mano tarnai ir vaikeliai, mylintieji mano rožančių, džiaugsis begaline laime danguje."
- "Visą, ką tik prašysite manęs, kalbėdami šv. rožančių, gausite gausiai ir tinkamu laiku."
- "Visi, kurie platins rožančiaus kalbėjimą žmonėse, apturės ypatingą mano malonių visuose savo gyvenimo reikaluose."
- "Aš gavau nuo savo Sūnaus tą malonę, kad visi šv. Rožančiaus Brolijos nariai turės atskirai ir asmeniškai savo šventąjį, kaip specialų užtarytoją gyvenime ir mirtyje."
- "Visi tie, kurie kalbės mano rožančių ištikimai ir dažnai, bus mano ypatingai numylėti vaikeliai ir taps broliais, ar seserimis paties Jėzaus Kristaus."
- "Tikras pamaldumas prie mano rožančiaus yra neabejotinas ženklas išganyto ir amžino, laimingo likimo."

III. POPIEŽIŲ NUOMONĖ APIE SV. ROZANČIŲ

"Jei trokstate turėti tikrą ramybę savo širdyse, savo namuose ir jūsų šalyje—tėvynėje, susirinkite kiekvieną vakarą kalbėkite rožančių."—Pijus XI.

"Pasakyk savo tikintiesiems žmonėms, kad popiežius nėra patenkintas vien tik palaiminant šiuos rožančius, bet kad jis pats asmeniškai kalba savo rožančių kasdien ir kviečia visus savo mylimus vaikus panašiai jį kalbėti."—Pijus IX.

"Šitoki rožančiaus maldą yra tikrai tobula, dėl savo neįvertinamos malonių mainos, kurią suteikia kalbantiesiems, dėl savo skaisčių pamokinimų, kuriuos talpina savyje, dėl savo nesuskaitomų maldų išklauso, kuriuos gauna kalbantieji ir pagaliau dėl didelių pažadų, kuriuos pati Marija yra pareiškusi ištikimai ir dievotai jį kalbantiesiems."—Benediktas XV.

"Mes nenorime praeiti pro šalį tytomis nepažymėję to fakto, kad pati Marija, net ir mūsų laikais labai uoliai pataria šį maldos būdą—rožančių, kuomet ji kalbėjosi su nekelta mergaite—Bernadėte Liurdo kalno oloje."—Pijus IX.

"Tarpe daugelio ir įvairių mūsų kreipimosi į Dievo Motiną Mariją, šv. Rožančius be jokios abejonės užima specialę ir ypatingą vietą."—Pijus XII.

(Bus daugiau)

AUKOS AMERIKOS LIETUVIŲ TARYBAI

Nuo šių metų rugsėjo 1 iki 30 dienos Amerikos Lietuvių Tarybai priimtųjų lėšų sąrašas:

Mrs. Pauline Dombrackas, Dayton, O.	10.00
Šv. Kryžiaus Parapijos Motorų Draugija, Dayton, O.	33.52
Al. Bajarūnas, Chicago, Ill.	5.00
Mrs. Vera Mikulavackas, Baltimore, Md.	1.00
SLA 4-ta apskritys, Conn., per M. Vokietaitį	100.00
LRKBA 121 kuopa, Springfield, Ill., per Stasukina	5.00
ALT Rockfordo skyrius, prielietus P. A. Deltuva	68.60
New Britain, Conn., Bendro Lietuvos Parengimo Komitetas	69.25
Wm. Milash, Melrose Park, Ill.	5.00
V. Dambrauskas, Chicago, Ill.	10.00
P. J. Kubert, Mahanoy City, Pa.	15.00
Lietuvių Nepriklausomas Klubas, Dubola, Pa.	100.00
SLA 49-ta kuopa, Pittsburgh, Pa.	10.00

LIETUVIŲ ROMOS KATALIKŲ SUSIVIENYMAS AMERIKOJE

(Lithuanian R. C. Alliance of America)

Leidžiamas: P. O. Box 82, Phone: Wilkes-Barre 3-4711
73 E. South St., Wilkes-Barre, Pa.

VYKDOMOJI TARYBA

Kun. J. F. Baltusevičius, Dv. Vadas, 1703 Jackson St., Scranton, Pa.
L. Šimutis, Prezidentas, 2334 S. Oakley Ave., Chicago, Ill.
J. Valaitis, Vice Prezidentas, 213 Ferdinand St., Scranton, Pa.
W. T. Kvetkas, Sekretorius, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.
J. Yonakas, Išrinktas, 57 Church St., Pittston, Penna.
P. Karauskas, Ido Glob., 13 Garrahan St., Lyndwood, W.-B., Pa.
V. Abromaitis, Ido Glob., 113 Patterson St., Tamaqua, Pa.
Dr. A. G. Rakauskas, Dr. Kvotėjas, P. O. Box 32, Wilkes-Barre, Pa.

KONTROLES KOMISIJA

1. Adv. J. J. Grish, 4631 So. Ashland Ave., Chicago, Ill.
2. Edvinas Jasaitis, 221 N. Main St., Pittston, Pa.
3. Juozas Purickis, P. O. Box 387, Forest City, Pa.

STATUTŲ KOMISIJA

1. Adv. Jonas J. Grigalys, 52 "G" St., So. Boston, Mass.
2. Pranas Rakauskas, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.
3. Jurgis Tumasonis, 222 So. Ninth St., Brooklyn, N. Y.

TEISMO KOMISIJA

1. Juozas Batvinkas, 94 Fulton St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kazys D. Rubinas, 10503 Edbrooke Ave., Roseland, Ill.
3. Veronika Petraltienė, 550 Broad St., Hartford, Conn.

SVIETIMO KOMISIJA

1. Kun. J. K. Miliauskas, 190 So. Meade St., Wilkes-Barre, Pa.
2. Kun. J. A. Karalius, 129 So. Jardin St., Shenandoah, Pa.
3. Jurgis Venšovas, 1267 E. 82nd St., Cleveland, Ohio

LABDARYBĖS KOMISIJA

1. Kazimiera Šlamienė, P. O. Box 19, Forest City, Pa.
2. Pranas Jurevičius, 722 Montgomery St., W. Pittston, Pa.
3. Bronė Rakauskienė, 171 Crary Ave., Binghamton, N. Y.

JAUNIMO KOMISIJA

1. Kun. Alf. Zukauskas, 64 Church St., Pittston, Pa.
2. Leonadija Zemaitytė, 1419 N. Main Ave., Scranton, Pa.
3. Kun. J. Savulius, 117 Lackawanna Ave., Duryea, Pa.
4. Jurgis Šlakis, 2038 Price St., Scranton, Pa.
5. Ant. Kačauskas, 47 Cook St., Ashley, Pa.

SVARBUS 13 KUOPOS SUSIRINKIMAS

Baltimore, Md.—LRKSA 13-ta kuopa iš anksto prašo visus narius ateiti į susirinkimą lapkričio 4-tą dieną, sekmadienį, tuojau po Sumai į parapijos salės kambarius. Turime tarti už Lietuvą viešai gailėstingą žodį ir kokių nors būdu, jei galėsime, pasiūsti iš 13-tos kuopos atstovą į ALVK Chicago, Ill., kuris įvyks lapkričio 29-30 ir gruodžio 1 dienomis.
J. Karalius, pirmin.

PRAŠAU PASIMELSTI

1895, spalį 18, atvykau iš Lietuvos į Baltimore, Md. Tad 1945 spalį 18 suėjo 50 metų nuo atvykimo. Nuėjęs pas kleboną kun. dr. L. J. Mendelį užprašiau giedotas šv. Mišias Panelės Švenčiausios Marijos garbei. Visuomet su ašaromis prašiau Švenčiausios Gailėstingos Motinos, kad ji mane išgelbėtų nuo karo baisenybių.

Labai ačiū klebonui kun. L. J. Mendeliui už patvarkymą ir mano užprašytos šv. Mišios bus sekmadienį, spalį 21 d., 7 val. ryte (tašyk bus 40 valandų atlaidai). Prašau giminačių ir pažįstamų spalį 21 dieną ateit išklausti Mišių atsimenant ir savo atžalavimą. Gailėstinga Motina, melskis už mus!
J. Karalius

SVARBUS CONN. APSKR. KUOPOMS PRANESIMAS

Svarbus metinis Conn. apskrities kuopų atstovų suvažiavimas įvyks lapkričio 4, 1945, Šv. Juozapo parapijos svetainėje, Waterbury, Conn. Sesijos prasidės lygiai 1:00 po pietų. Prašome atstovus ir svečius susirinkti laiku.

Prašome prisijust naudingų ir svarbių įnešimų organizacijos ir apskrities gerovei.

Valerija Kaunietis-Vytel, raštininkė

NUMIRĖ KATRINA JANELIŪNIENĖ

New Britain, Conn.—Spalį 2 dieną, Janeliūnų šeima aplankė negailėstingas mirties angelas, pakirsdamas gyvybę brangiai motinai ir mylimai žmonai, a. a. Katrinai Janeliūnienei. Velionė po trumpos ligos ir pavojingos operacijos į kelias valandas užmerkė akis atsiskirdama su šiuo pasauliu.

Velionė buvo nepaprastai malonaus būdo ir gailėstinga dėl kitų už save vargingesniųjų. Buvo uoli katalikiško veikimo rėmėja ir gilaus tikėjimo. Buvo ilgametė LRKSA 109 kuopos narė, Šv. Onos pašalpinės draugijos narė bei Šv. Rožančiaus ir Trečiojo Ordino Tretininkų narė. Tad laike jos laidotuvių viršminėtų draugijų narės tinkamai pagerbė ją užprašant šv. Mišias ir palydinti į kapus.

Palaidota iškilmingai spalį 5-tą dieną iš Šv. Andriejaus bažnyčios su trejomis šv. Mišiomis Šv. Marijos kapinėse, kale jos brolio Juozo Ladavičiaus.

Velionės liūdi vyras Stasys, sūnus, duklė, žentas, maža anūkė, brolis Antanas Ladavičius, sesuo Anelė Ivanauskienė, gyvenanti Hartford, Conn.; vienas brolis Argentinoje, vienas Lietuvoje bei daug artimų giminių šioje šalyje.

Velionė kilus iš Lietuvos Naujamiesčio parapijos, Maciogės kaimo, po tėvais K. Ladavičiais.

Reikiame gilią užuojautą nuširdusiai šeimai. Dangisiskis Tėvas te būna gailėstingas jos vėlei!
B. M.

AUSTRIJOJE GYVENA KUN. ZAJANČKAUSKAS

Lenkų okupacijos metu. Vilniaus krašte gražiai darbavęs kun. Zajančauskas, vėliau įstojęs į pranciškonų vienuolyną, dabar gyvena Austrijoje. Ten pat šiuo metu gyvena ir Lietuvos pranciškonų provincijolais tėvas Benediktas Bagdonas. Bavarijose dabar yra net 22 Lietuvos pranciškonai, o Italijoje—10. Vienas iš gyvenusių Vokietijoje, tėv. Tarciz. Garbukas karą metu buvo sužeistas.
L.A.I.C.

The War Is Over... But Shortages Linger On!

• Since the beginning of 1942, you have been most patient and understanding with us . . . with our distributors and with your neighborhood licensee when you could not always get Stegmaier's Gold Medal Beer. With the ending of the war the conditions that caused shortages of Stegmaier's Gold Medal Beer have not been eliminated.

We are still shipping great quantities of Stegmaier's Gold Medal Beer to our men in service, both at home and in foreign lands, and the shortage still exists in the supply of malt and malt products just as it did during the war.

During the war we have made extensive plans to increase the brewing and storage capacities of our brewery. Orders have been placed for additional equipment and ground will be broken to build additions to meet the ever increasing demands for our products.

Your dealer or distributor may not always have Stegmaier's when you want it . . . keep asking for it. We are doing everything in our power to speed the day when he will supply you with all you want.

We ask your continued patience for which we sincerely thank you.

STEGMAIER BREWING CO.

Brewers of Famous Gold Medal Beer

WILKES-BARRE . . . PENNSYLVANIA

LENGVIAUSIAS BŪDAS BALF SANDELIUI SIŪSTI DRABUZIUS

Jeigu jūs apylinkėje nėra BALF sandėliuko - drabužiams rinkinti ir jeigu sunku ką nors prisipašyti drabužius paimti ir į sandėlį nuvežti, arba jeigu norite greičiausia drabužius į BALF sandėlį išsiųsti, tai suvyniokite ir siųskite paštu, Railway Express arba Freight. Paštu galima siųsti siuntinius iki 70 svarų svorio ir iki 100 colių didumo mieruojant aplink.

Negalintiems gerat drabužius įpakuoti, o turintiems daug drabužių ir norintiems juos greitai ir pigiai į BALF sandėlį atsipašinti, patartina susižinoti su savo apylinkės trokininkais—sunkvežimiu savininkais. Beveik iš visos Amerikos sunkvežimiai važiuoja vienu ar kitu reikalu į New Yorką. Pasitaiko, kad į New Yorką važiuoja tušti ar pustūšiai. Tokiu atveju jie gana pigia kaina drabužius mums atveš.

"LATVJU VARDS" PRANESA

Kai kas klaidingai drabužius pasiūnčia į mūsų centro raštinę. Kai kurie užrašo klaidingą adresą. Brooklyne yra Grand St., Grand Ave., New Yorke yra Grand St. Užrašykite adresą: United Lithuanian Relief Fund of America, Inc., Warehouse, 101 Grand St., Brooklyn 11, N. Y.

Kopėnaga (LAIC)—Danijon atvykęs etų profesorius K. Terbatas pasakoja apie tremtinių gyvenimą amerikų okupacijos zonoje Vokietijoje. Lietuviai, latviai ir estai turi sukūrę savo tautiškius komitetus, taip pat turi bendrus baltiečių komitetus. Dėka tu komitetų iniciatyvai, iš rusų nagų pavyko išgelbėti ne vieną tūkstantį Baltijos tremtinių, kai amerikiečiai šią vasarą pradėjo perleidinėti rusams kai kuriuos Vokietijos plotus.

L. R. K. S. A. KUOPŲ SUSIRINKIMAI

FOREST CITY, Pa.—5-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po sumai Šv. Antano parapijos svetainėje.

EDWARDSVILLE, Pa.—1 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po sumos Šv. Marijos parapijos svetainėje.

WILKES-BARRE, Pa.—17 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po 9 val. Mišių parapijos salėje.

LEWISTON, Me.—26-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 2 val. po pietų, Šv. Baltramiejaus draugijos salėje. Visi nariai malonėkite susirinkti.

LUZERNE, Pa.—28-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 1 val. po pietų Mockaicio salėje.

MAHANAY CITY, Pa.—31 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną parapijos salėje. Pradžią tuoj po sumos.

EYONON, Penna.—42-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po sumos parapijos salėje.

SUGAR NOTCH, Pa.—46 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną Šv. Petro ir Povilo parapijos salėje, 12 P. M.

BRESLAU, Pa.—56-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 2 val. po pietų pas kuopos sekretorių.

EXETER BORO, Pa.—57 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 1 val. po pietų Kazio Mikucionio namuose, 135 Penn Ave., Exeter, Pa.

DURYEA, Pa.—61-mos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po sumos bažnytinėje svetainėje.

SHEBOYGAN, Wis.—62 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną bažnytinėje svetainėje po pirmų mišių.

ASHLEY, Pa.—69-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 2 val. po pietų.

WANAMIE, Pa.—75-tos kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po sumos bažnytinėje salėje.

SWOYERVILLE, Pa.—77 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną 2 val. po pietų, paprastoj vietoj.

NEW YORK, N. Y.—106 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną Aukros Vartų parapijos salėje po pamaldų (sumos).

NANTICOKE, Pa.—111 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną parapijos svetainėje; tuojau po pamaldų.

RURLINGTON, N. J.—120 kuopos susirinkimas bus spalį 21-mą dieną tuoj po pietų Simono Stoškūno namuose.

VELTUI DEL DUSULIO
Jeigu jūs kentėsite tas baisias dusulio atakas, turėsite jį išgydyti. Jeigu nesėkmingai, tai naktiniai poilsai yra negalimi. Jeigu prieklaistės kovos su šia liga, jeigu jūs jaučiate, kad liga nuolat naikina jūsų gyvenimą, neušimkite atakinti ir Frontier Asthma Co. Išmėginkite veltui. Ne patymtino metodo. Nėra skirtingo kur jūs gyventot ir koki pasikėlimo turėsite. Jeigu priemonė nesėkminga, atkreipkit dėmesį į mūsų naują metodą. Jeigu kentėsite visą gyvenimą ir išmėgint viską ir nesulaukite pagalbos, jeigu esat užsilyję, nesuvalkė vilnites, bet atkreipkit dėmesį į mūsų naują metodą. Frontier Asthma Co. 462 Niagara St., 237 S. Front St., Buffalo 1, New York.

THANKSGIVING CONVENTION NOVEMBER 28-TH TO 30-TH

Ban lifted on Conventions by the Office of Defense Transportation, the Executive Committee of the National Fraternal Congress of America has arranged to have the 1945 meeting of the Congress at the Morrison Hotel, Chicago, Ill., November 28th to 30th, inclusive. It has been named the Thanksgiving Convention by President Farrar Newberry. In the Proclamation printed on this page he says that the representatives of fraternal benefit societies, grateful to Almighty God, will meet "to publicly render thanks and to set themselves with new determination to the task of making practical the spirit of fraternity and home protection." They are grateful for the "victory of arms on every front."

The meetings of the various sections will be held on November 28th, and the general sessions on the 29th and 30th.

President Newberry, the members of the Executive Committee and Secretary-Treasurer Foster F. Farrell have had an unusual year in which to guide the National Fraternal Congress of America. They started off from a streamlined convention in St. Louis in September, 1944. The war was the most important subject for all Americans, and every activity had to be conditioned on the war effort. Not long after the St. Louis meeting the ODT imposed further restrictions on travel and the holding of conventions. That was because the trains were crowded and hotels jammed. Therefore the usual midyear meeting of the Congress at Chicago in February was cancelled.

It was still possible to hold meetings attended by not over 50 persons who had to travel, so many of the state fraternal congresses held their sessions. This imposed upon Mr. Newberry the task of maintaining contact of the national organization with the state bodies. He traveled back and forth across America under the most trying conditions, keeping up the spirit of the fraternal system and holding it together. In normal times there are many fraternal leaders doing this, but during the past year Mr. Newberry carried the load.

He also promoted in his own society and throughout the fraternal system a back-to-the-membership movement to revitalize fraternalism. That activity had considerable success.

Moreover, during the year there was much legislative work to do. Practically all of the state legislatures were in session, and attempts were made in many of them to abolish the fraternal exemption from taxation. The officers of the Congress, and especially the Law Committee headed by George G. Perrin, were required to be on the go to organize fraternal opposition and to attend hearing.

The Chicago convention will have large attendance. Fraternal business, based on representative government, requires conference and concerted action. So fraternal leaders are anxious to get together again. Travel conditions will still be serious, so Chicago, because of its central location, is the logical place for the meeting.

In a bulletin sent to member societies by Secretary-Treasurer Farrell he stated that credential blanks and hotel reservation cards would be sent in the near future. He added that "President Newberry has been working to arrange a program which will prove interesting and informative."

Likewise the various sections of the Congress will have programs of interest to their members. President S. A. Oscar, of the Presidents' Section, is at work on his program. It seems so long in these times since the St. Louis convention that we are sure the following presidents of sections are doing their best to make their meetings interesting: John Masich of the Secretaries, Roy J. Mohan of the Law, Dr. B. P. Conway of the Medical and Thomas J. Carroll of the Press.

Other organizations meeting that week include the State Congress Section, the Fraternal Actuarial Association and the Fraternal Field Managers' Association. Last winter N. K. Neprud, President of the Field Managers, arranged a special program for a meeting in February which he called a "Juvenile Seminar" but the session was cancelled because for the ban on conventions. He is arranging an outstanding program for the coming meeting in Chicago.

Fraternal leaders also are glad to meet at the Morrison because of their friendship with Leonard Hicks, General Manager of that hotel. He gives personal attention to their comfort. Last year at St. Louis he was the banquet speaker.

(The Fraternal Age, October, 1945.)

Thanksgiving

The coming meeting of the National Fraternal Congress of America is named the "Thanksgiving Convention."

North American fraternalists, rejoicing at the victory of arms on every front, are in the attitude of rededication to the things for which 12,000,000 Americans have achieved a world-wide triumph.

Grateful to Almighty God, representatives of fraternal benefit societies in which these Americans hold membership will meet in Chicago, November 28-30, to publicly render thanks and to set themselves with new determination to the task of making practical the spirit of fraternity and home protection.

Farrar Newberry, President

To USO Job For Today

These are the services you, the people of America, have made possible for your sons and daughters through the USO. They must go on for the duration, and as long as they are needed.

The sustaining spiritual support of the three great religious faiths.

Recreation of clubs for hundreds of thousands of service men still preparing for combat duty, and for the wounded or fatigued who have already returned from battle zones.

A welcome to all service women.

A helping hand to wives and families of service men.

A touch of home for service men stationed overseas in the Western Hemisphere.

Station lounges and Travelers Aid services.

Mobile units going to isolated outposts.

Community life for workers in the most heavily-congested and isolated war plant areas.

USO-Camp Shows girdling the globe.

Kansas City, Kansas.—Spalių 12-tą dėl anglinio pečiaus ekspozicijos žuvo S. W. Bennett, 27 m., du jo vaikai ir vienas kaimynų vaikas.

TOKSTANČIAI LIETUVIŲ VAIKŪČIŲ LAUKIA TAVO PAGALBOS!

Keliolika šimtų tūkstančių lietuvių išblaškyti pelenais ir griuvėsiais virtusiuose kraštuose. Šimtai tūkstančių vaikučių, tavo artimų giminių laukia pagalbos iš Amerikos, apie kurią jie tiek daug girdėjo ir tebegirdi.

NATIONAL WAR FUND per savo įstaigą, per United Lithuanian Relief Fund, jiems gelbsti. Bet gali pasiūsti pagalbos, kiek jos iš duosniosios visuomenės gauna, kiek pats aukoji pinigų, drabužių, maisto, vaistų ar ko kito. Milijonai amerikiečių aukoja į National War Fund, šelpti nelaiminguosius Europoje ir kitur. Lietuvių kilmės amerikiečių auka taip pat turime įrodyti, kad savaisiais rūpinasi Naujosios Tėvynės, Amerikos lietuvis. Parodykite, kad mūsų

širdis savo broliui nelaimėj taip pat atjaučia. Jei dar nesi aukojęs bent vienos dienos už darbą NATIONAL WAR FUNDUI tiesiogiai, arba per BALF skyrių, atlik tą pareigą dabar: prisidėk prie vietos BALF ir vietinio NATIONAL WAR ir COMMUNITY Fondu, dalyvauk komiteto darbuose, gelbėk rengti bazarus, pramogas, vėjus rinkliavoj dalyvauk—daru ir pinigų. Surask naujų narių lietuvių ir amerikiečių tarpe savo apylinkėse BALF skyriui. Pirk vitaminų, medikamentų, muilo, reikmenų vargstantiems lietuviams. Siųsk kiek gali daugiausia drabužių, avalynės, patalynės į UNITED LITHUANIAN RELIEF WAREHOUSE, 101 Grand St., Brooklyn 11, N. Y. Tel. Ev. 8-7871.

The USO Job For Tomorrow

But today, also, and for all the remaining days of USO's existence, there must be service to the throng of returning servicemen and women. Some are coming back from combat zones for rest and reassignment. Some for retraining and redeployment to the Pacific. Many are coming back to the hospitals to recover from wounds. The USO clubs are open to all of them, their staff members prepared to give them sympathetic understanding.

There are today 527 USO clubs near 123 Army and Navy and Marine general hospitals in this country. Convalescent wounded from the hospitals often make their first visit outside the hospitals to the USO. There they savor civilian life again, enjoy the companionship of volunteer hostesses. They find no curiosity, no questions. Thousands of other men returning battle-weary from Europe and the Pacific go straight to the USO, for the fun they had before they went away. To keep these clubs going to the end is our job now—more than ever.

LATVIŲ VADŪ LIKIMAS

Stockholm (LAIC)—Aftontindgen prancė, kad Latvijos prezidentas Karlis Ulmanis buvo rusų išveiktas į kolchozų Ufos gubernijoje ir kad ten 1943 m. vasarą jis numirė nuo širdies smūgio. Buvęs latvių užs. reik. ministras Wilhelm Munters bent 1940 m. dar mokytojavo Celiabinske, kame jis mokė svetimų kalbų.

LIETUVOS BATAI RAUD. ARMIJAI

Vilniaus ir šiaulių batų fabrikuose darbininkai buvo suvaryti į mitinga, kur jie, be kitų dalykų, kaip praneša "Pravda", pasižadėjo Raudonajai Armijai parūpinti daugiau batų ir odų. Vargiai, ar šį pasižadėjimą Lietuvos darbininkai galės teisėt. Kaip žinome, karu nuallintoje Lietuvoje ir karvių veik neliko.

Sukaktuvinis Koncertas

Rengiamas Lietuvių Darbininkų Sąjungos ir Laikraščio "Darbininko" 30 Metų Gyvavimo Paminėjimui

SEKMADIENI,

Spalių-October 21, 1945

South Boston High School Auditorijoje

G Street ir Thomas Park, South Boston, Mass.

Programą išpildys San Carlo Operos artistė BIRUTE RAMOSKAITE, muzikas Povilas Sakas su savo grupe, muzikas V. Stasevičius su grupe iš Providence, R. I. ir kiti. Pradžia 3 P. M. Įžanga \$1.20 ir \$1.80 (su taksais).

Plačioji visuomenė kviečiama dalyvauti.

AMERIKIETIS IR ŠVEDAI SLAPTA IŠGELBĖJO 145 LIETUVIUS

Chicago (LAIC)—Kaip USA ir švedų valdininkai rėmė slapta Baltijos tautų kovą prieš vokiečius ir kaip gelbėjo nelaimėję pakliuvusius žmones, įdomias paslaptis atskleidžia Chicago "Daily New" korespondentas savo informacijoje iš Londono. Žeminių veikimų Baltijos kraštuose padėjo organizuoti amerikietis Iver C. Olsen, kurs buvo paskirtas atstovu į Stockholme esančią Karo pabėgėlių globojimo įstaigą. Jam buvo pavesta "globoti, padėti, o jei galima, išgabenti nacių persekiojamas politines ir rasines mažumas." Jam švedų karinė vyriausybė gražiai talkino. Laivyno karininkai padėjo rasti greitus laivus, kurie galėtų pabėgti nuo tykojančių nacių narlaivių (submarinų). Buvo net paruošti žemėlapiai pabėgėliams orientuoti ir slapti uostai jiems priimti. Uostus saugojo švedų kariai. Jau anksčiau

švedai buvo teikę panašią pagalbą danams, bet gelbėdami žmones iš okupuotų Baltijos kraštų, jie savo pastangas ir personalą padvigubino. Buvo parūpinti net dirbtiniai dokumentai, ginklai ir tt.

Iš viso, "Olsen underground" išvadavo 1,500 pabėgėlių iš ABTijos valstybių ir tas kaštavo apie 50,000 dolerių. Lietuvių išgelbėta 145 ir tas War Refugee Board išvadavo apie aštuonis su puse tūkstančius dolerių. Bega-benant Latvijos pabėgėlius, iš 24 igulos narių buvo nacių nukauta 9. Šitokiose sunkiose sąlygose beveikanti, penki laiveliai iš Lietuvos pateko į vokiečių rankas ir 250 Lietuvos pabėgėlių žuvo ar dingo be žinios. Vėliau, kai dalis Latvijos buvo rusų jau atskirta ir kai naciai bandė "išmu-pageliuoti" ir savo kolaboracionistus, tasai gelbėjimo darbas buvo nutrauktas.

CHICAGOS LIETUVIAI STUDENTAI DOMISI LIETUVA

Chicago (LAIC)—Įvairiuose Chicago universitetuose yra keliasdešimt Amerikėje gimusių lietuvių studentų. Jų veikimas pasireiškia ne tik specialiai jų sukurtose draugijose, bet ir kitomis progomis jie stengiasi garsinti savo tėvų žemę, nors pats Lietuvos ir nematė. Taip Northwestern universitete studijuojanti Virginia Balsis savo istorijos seminarui pasirinko temą apie viduramžių Lietuvą. Jos kurso studentai, drauge su profesoriumi, apie porą valandų šį klausimą diskutavo.

MARIJONŲ MISIJONIERIŲ VEIKLA

- Spalių 14-16, Cleveland, Ohio, Šv. Jurgio bažnyčioje, 40-tės atšaidai, kun. Adomas Markūnas, MIC.
- Spalių 14-16, Wilkes-Barre, Pa., Šv. Trejybės bažnyčioje, 40-tės atšaidai, kun. Jonas J. Jakaitis.
- Spalių 21-28, Lowell, Mass., Šv. Juozapo bažnyčioje, rekolekcijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.
- Lapkričio 4-11, Luzerne, Pa., Šv. Onos bažnyčioje, 40-tės misijos; kun. Antanas Mažukna, MIC.
- Gruodžio 16-26, Baltimore, Md., Šv. Alfonso bažnyčioje, kun. Antanas Mažukna, MIC.
- Gruodžio 21-25, Detroit, Mich., Šv. Jurgio bažnyčioje, rekolekcijos; kun. Adomas Markūnas, MIC.
- Kovo 10-17, Binghamton, N. Y., Šv. Juozapo bažnyčioje, misijos; kun. Antanas Mažukna, MIC.
- Kovo 11-17, Cambridge, Mass., Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, rekolekcijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.
- Kovo 11-24, Cambridge, Mass., Nekalto Prasidėjimo bažnyčioje, dviejų savaitių misijos; kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.
- Kovo 18-31, Chicago, Ill., Aušros Vartų bažnyčioje, dviejų savaitių misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.
- Kovo 25-31, Chicago, Ill., Šv. Jurgio bažnyčioje, misijos, kun. Antanas Mažukna, MIC.
- Balandžio 1-7, Pittston, Pa., Šv. Kazimiero bažnyčioje, misijos, kun. Adomas Markūnas, MIC.
- Balandžio 1-14, Chicago, Ill., Šv. Kryžiaus bažnyčioje, dviejų savaitių misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC ir kun. Antanas Mažukna, MIC.
- Balandžio 15-21, Detroit, Cih., Šv. Jurgio bažnyčioje, misijos; kun. Adomas Markūnas, MIC.
- Balandžio 15-21, Chicago, Ill., Šv. Petro ir Povilo bažnyčioje, misijos, kun. Jonas J. Jakaitis, MIC.

"VAI LEKITE, DAINOS"

Gražiausių Liaudies Dainų Rinkinys. Paruošė kun. J. Dabrila. Papildyta rinkinį išleido kun. Pr. Juras. Knyga 220 puslapių, nedidelio formato. Telpa 233 gražiausios populiariausios liaudies dainos, Kaina 75 centai. Užsisakant kreipkitės į "GARSAS", P. O. Box 32 Wilkes-Barre, Pa.

Stabdys variančių skausmą
STRENU GELOS

Mušianiam paimantiniui...
DO...
Janson's BACK PLASTER

VIETINĖS ŽINIOS

Wyoming Klonio Community War Chest

VAJUS PRASIDĖJO SPALIŲ 15-TĄ DIENĄ, BAIGSIS SPALIŲ 26, 1945

24-as metinis Wyoming Klonio Community War Chest vėjus jau vyksta. Jo siekis—sukelti \$584,893.00.

Iš tų pinigų \$89,963.00 eis įvairių vietinių labdaros organizacijų reikalams, kurios rūpinasi šeimų ir vaikų gerove (tarp jų randasi ir Catholic Charities organizacija); \$154,710.00 eis vietinėms organizacijoms, kurios rūpinasi aklų, sužalotų vaikų, džiova sergančių gerove, ligonių, ir kitiems sveikatos priežiūros centrams; \$153,877.00 eis jaunuomenės veiklos ir rekreacijos centrams; \$122,486.00 eis mūsų šalies karių reikalams—USO, Karo Ne-laisvių Pagalbos ir Jūreivių organizacijoms; \$61,657.00 eis jungtinių tautų civiliams žmonėms šelpti. Šios sumos dalis teks Bendram Amerikos Lietuvių Šalpos Fondui, kuris rūpinasi karo audrų ir žiaurių okupacijų išblaškytų Lietuvos žmonių šelpimu ir jų gelbėjimu nuo bado, ligų ir skurdo.

Aukščiau nurodyti paskirstymai parodo, kad mūsų aukos bus sunaudotos kilniems tikslams. Jų dalis pasieks ir mūsų tautiečius vargstančius ištremime.

Aukokime pavieniai, tegu aukuoja mūsų organizacijos, draugijos, kuopos ir klubai iš savo iždų.

Aukodami paremsime labdaros įstaigas, savo šalies karius ir savo tautiečius nukentėjusius dėl karo ir žiaurių okupantų.

LRKSA 17-TOS KUOPOS NARIŲ DĖMESIUI

LRKSA 17 kuopos susirinkimas įvyks sekmadienį, spalio 20, tuoj po Sumos Šv. Trejybės parapijos salė.

Visi nariai ir narės ateikite į susirinkimą.

Kaip žinote, mūsų kuopa ruošia pramogą prieš Padėkos dieną. Visi nariai ne tik patys įsigykite tiketus, bet kuo plačiausia paskleiskite pašaliečių tarpe.

Be to, dabar eina naujų narių prirašymo vėjus. Nepalikite to darbo vien tik organizatoriams, bet dirbkite visi, nes LRKSA yra mūsų visų organizacija.

J. Batvinskas, pirmin.

ATMINTINOS 40 VAL. ATLAIDU ISKILMĖS

Spalių 14-16 dd. Wilkes-Barre Šv. Trejybės bažnyčioje įvykė 40 valandų atlaidų (pereitam numerį per klaidą pažymėta misijai) iškilmės pasiliks amžinoje parapijiečių atmintyje. Pamokiantys misijonierius tėvo J. J. Jakaičio, MIC, pamokslai paliko gilesnį ir pilnesnį religinių tiesų supratimą. Daugybė atliko išpažintį ir priėjo prie Dievo Stalo. Parapijiečiai dėkingi misijonieriai ir vietos klebonui kun. J. K. Miliauskui už tokių dvasinių iškilmių surengimą.

F. Urbanovich

LABDARYBĖS BALIUS

Wyoming Klonio Lietuvių Moterų Klubas rengia labdarybės balių antradienį, spalio 23, Hotel Redington, Wilkes-Barre. Nuo 8 iki 10 valandos lošimai kortomis, po to šokiai.

Pelnas labdarīgiems tikslams. Kas nori tikėti krepšitės? Mrs. Venslauskienė, Mrs. Butcofski ir Miss Grimalla. Tą vakarą bus išleistas U. S. karo bonas 25 dol. vertės (arba \$18.75 gryna) ir kaltra. Rap.

KATEKIZMAS

ANGLŲ IR LIETUVIŲ KALBOSE

Parašė Kun. M. J. Duffy, vertė kun. J. K. Miliauskas

KETVIRTOJI LAIDA

Kaina: 20c už viens; 15c perkant 5 ar daugiau

Kadangi mūsų išsilavinusių vaikų dalis gimtinės kalbos nemoka, tad mokytojams bei mokytojoms prisieina tikslino dalykus išskirti lietuvių ir anglų kalbose. Tokioms pamokoms ir išleistas šis Katekizmas. Vienas puslapis anglų kalba, kitas—lietuvių. Klausimai ir atsakymai trumpi ir lengvai.

Užsakant kreipitės į "GARSO" ADMINISTRACIJĄ

P. O. Box 32 Wilkes-Barre, Pa.

JUBILIEJINIS MUZ. J. J. ŠAUČIŪNO KONCERTAS BUS NEPAPRASTAS

ARTISTĖ ELENA BARTUSH. Koncerto solistė

Sekmadienio vakare, 8.00, spalio 28, į Kingston High School auditoriją suvažiuos daug publikos—netik lietuvių, bet ir kitataučių, išgirsti operos dainininkę p-lę Elena Bartush (Barton), kuri nepaprastai gražiai balsu žavės visus susirinkusius pagerbti muziką J. J. Šaučiūną jo jubiliejiname koncerte.

P-lė Bartush turi gražų mezzosoprano balsą. Dabartiniu laiku važinėja su koncertais po Kanadą. Koncertavusi Chicago, Illinois, New York, Pennsylvania, New England ir kitose valstijose.

Chicago Operos kompanijai turėjo svarbiausias roles šiose operose: "Rigoletto", "Der Rosenkavalier", "Gole", "La Traviata", "Messiah", "Aida" ir kitose.

Buvo solistė Illinois Simfonijos orkestre, CBS Broadcasting Co. ir Chicago Tribune Theatre of the Air, WGN.

Su ja atvažiuoja nepaprastų gabumų pianistas Tadas Sidlauskas. Bus puiki muzika. Nuoširdžiai užkviename pasilinksmiti.

Tikėtus iš anksto galima įsigyti pas choristus ir komisijų narius, būtent, Mildred Povilaitis, Mary Pakashus, Cath. Pakashus, Cath. Bagonis, Irine Urbanovich, Edv. Baltrušaitis, J. Góberis ir P. Ramanauskas.

F. Urbanovich

TADAS SIDLAUSKAS. pianistas-akompanistas

ma" skambinti pianu. Jis skambins ketelį kūrinių solo ir akompanuot p-lei Bartush.

Koncertą pradės Šv. Marijos parapijos choras vadovaujant p-čiam Elena Bartush (Barton), kuri nepaprastai gražiai balsu žavės visus susirinkusius pagerbti muziką J. J. Šaučiūną jo jubiliejiname koncerte.

Kun. Vytautas Zemaitis, kuris yra rengimo komisijos garbės pirmininku, taipgi choristai ir chorinės dirba išsijuoš, kad tik minėtas koncertas visais atžvilgiais būtų sėkmingas.

Pora žodžių parapijiečiams. Muz. J. J. Šaučiūnas darbavosi Šv. Marijos parapijoje per 25 metus. Su parapijos choru jis yra žinomas tarp kitataučių. Garbė mums kingstoniečiams turėti tokį energingą ir gabų veikėją.

Jo 25 metų darbuotės proga yra rengiamas šis šaunus koncertas. Tat visi, jauni ir seni parapijiečiai, nusipirkim tikėtą ir dalyvausim koncerte. Atsilankydami į šį jubiliejinį koncertą pagerbim muziką Šaučiūną ir pridukim jam daugiau energijos veikti mūsų parapijos ir tėvynės Lietuvos gerovei.

Špaudos Komisija

NUMIRĖ MARTYNAS GUNČAUSKAS

Harrison-Kearny, N. J.—Spalių 6, 1945, 2 val. ryte, atsisakė su savo šeima ir su šiuo pasauliu a. a. Martynas Gunčasukas, 60 metų amžiaus. Buvo pašarvotas savo namuose.

Iškilmingos laidotuvės įvyko spalio 9-tą iš Dievo Motinos Sopolingos bažnyčios. Kun. kleb. L. Vaiciekas atliko Mišias ir pasakė griaudų pamokslą apie velionio gyvenimą. Palaidotas Šv. Kryžiaus kapinėse, No. Arlington, N. J.

Liūdesy paliko žmoną Oną, dvi dukteris, du sūnus, švogerius ir kitus gimines bei draugus.

Velionis iš Lietuvos kilęs iš Rozalimo parapijos, Panevėžio parapijos.

Priklaušė prie LRKSA 165 kuopos (per 26 metus), prie Šv. Vardo draugijos. Draugijų nariai gausiai lankė šermentis suteikė paskutinį patarnavimą.

Laidotuvėmis rūpinosi direktorius B. Ašakūnas.

165 kuopos valdyba pareiškia velionio šeimai ir giminei giliausią užuojautą!

Koresp. S. T.

MUZ. PRANUI ODELIUI VĖL PADARYTA OPERACIJA

Harrison-Kearny, N. J.—Spalių 11-tą muz. Pranas Odelis vėl pasidavė Presbiterian ligoninėi, kur spalio 12-tą padaryta nauja operacija. Gegužės mėnesį jis irgi turėjo operaciją.

Giminės, draugai ir pažįstami linki jam kuo greičiausia pakeikti ir grįžti prie veikimo.

J. S.

New Haven, Ct.

Išrinko Atstovą į Visuotinę Amerikos Liet. Kongresą

Rugsėjo 27 d. įvyko svarbus Amerikos Lietuvių Tarybos vietinio skyriaus susirinkimas Šv. Kazimiero parapijos svetainėje. Atsilankė gausingas būrelis kuopų ir draugijų atstovų.

Susirinkimą atidarė ALT pirmininkas M. Vokietaitis paaiškindamas tikslą.

Perskaitytas laiškas iš ALT centro, kuriame kviečia vietinės kolonijos lietuvius ruošti dalyvauti VALK. šiuo reikalu ilgai ir rūpestingai pasikalbėta. Visu norai ir troškimai yra, kad visi Amerikos lietuviai vieningai susijungę dirbtų atgavimui mūsų senai tėvynei laisvės ir nepri-

Port-Ričmondskis

Baltimore, Md.

Baltimore, Md.

Rūbų ir Avalynės Rinkliava

Nors rudeninis lietus pilte pylė šeštadienį, spalio 6-tą, vienok gailėstingumo darbas mūsų vieningiems lietuviams buvo pradėtas. Pirmą valandą po pietų į Šv. Alfonso parapijos svetainę susirinko būrelis veikėjų, tarp kurių matėsi Maryland valstijos gubernatoriaus sekretorius p. Bourbon ir vėliau atvyko miesto majoras McKeldin ir čia padarė iškilmingą pradžią rūbų ir avalynės rinkliavai. Mūsų kunigai kaip sekmdienį per visas Mišias, taip pirmadienį ir antradienį per visas Stebuklingojo Medalikėlio novenos pamaldas atsišaukė į miesto gyventojus prašydami atliekančių drabužių ir avalynės, kuriuos būtų galima pasiūsti nuo karo nukentėjusiems Vokietijoje, Italijoje ir kituose kraštuose, kur Sovietų meška nėra lietuvių paglemžusi po savo vergiška globa. Rinkliava tęsis iki spalio 24 d. Drabužius ir avalynę bus galima atnešti į Šv. Alfonso parapijos kleboniją, lietuvių svetainę ir Atletų klubą, Washington Blv.

Philadelphia, Pa.

Įvairumėliai

Vietinis visiems žinomas (o netgi ir Baltajame Name, Washington) berniukas, smuikininkas Tadas Kuligowski's (kuris sulig savo gerbtinosios mamytės, yra ir lietuviuku) penktadienį, spalio 5-tą, vietinėje WFIL radio stotyje šauniai išpildė jam specialiai suruoštą programą.

New Britain, Ct.

Remia Lietuvos Reikalus

Spalių 7-tą įvykusiam Šv. Rozančiaus draugijos susirinkime prisiminta apie Lietuvos reikalus—drabužių bei knygų rinkimą ir finansinę paramą dėl ALT. Visos narės pasidavė pasidarbuoti ir aukojo savo uždarbui kad ir mažas, bet nuoširdžias auktes. Visu noras, kad senoji tėvynė būtų išlaisvinta iš po azijatu jungo.

Šv. Andriejaus parapijos jubiliejinis bankietis įvyks spalio 28 dieną, sekmadienį, 6 val. vakare. Laiko nedaug; ar visi įsigijote tikėtus? B. M.

Linden, N. J.

Balius Grįžtančių Kovų Pagarbai

Lindeno Lietuvių Centralinis Komitetas rengia didelį balių spalio 27, 1945. Lietuvių Laisvės Parko svetainėje, 340 Mitchell Ave., Linden, N. J. Šis balius yra rengiamas sudaryti didesnį fondą priėmimui mūsų sugrįžtančių kareivių. Balius bus labai įdomus. Taipgi tą pačią dieną bus išlaimėjimas, kurio tikėtai paroduodami. Muzikantai bus gerai žinomi "Scotty's Orchestra". Visus užkviename padėti mūsų darbe. Komitetas

PITTSTON

BALIUS KREMTINIŲ KODIKIŲ IR VAIKŲ NAUDAI

BALF 44 skyrius rengia labdarybės balių šeštadienio vakarą, spalio 20, 1945, Casino Ballroom, North Main St., Pittstone. Pelnas sukelti fondą nupirkimui drabužių ir pasiuntimui Lietuvos tremtinių vaikams ir kūdikiams.

Balius komiteto pirmsėdžiū yra Antanas Galinskas.

Vincas Griestraitis, BALF skyriaus pirmin.

S. GRABLICK PAUKOJO \$100.00 DRABUŽIŲ SUPIRKIMUI

Zinomas pieninės savininkas Pittstone miesto councilmanas, Sylvester Grablick paukojo vietiniam BALF 44 skyriui 100 dolerių nupirkimui drabužių Lietuvos tremtinių kūdikiams ir vaikams.

Skyrius pareiškia p. Grablickui nuoširdžiai padėką už tokią stambią auką!

V. Griestraitis, pirmin.

ATNAUJINA SAVO PROFESIJA

Vincent W. Yanaitis

Vincent W. Yanaitis, 44 East Stanton St., Hudson, neseniai garbingai atleistas iš U. S. Laivybos tarnybos, grįžta prie savo buvusios profesijos, kaip laidotuvės direktorius ir embaleris. V. W. Yanaitis laivyne ištravo tris ir pusę metų, dalyvavo su mariniais Guadalcanal (Solomonų salose), Rendova ir Munda (New Georgia salose) kampanijose. Jis turi Asiatic Pacific Theater Ribbon, American Theater, Good Conduct Medal ir Letter of Commendation už atsidėjimą Rendova ir Munda kampanijose.

NUMIRĖ ANTANAS AUGUSTAITIS

Antanas Augustaitis, 65 metų amžiaus, numirė savo namuose, 530 Milwaukee Ave., Old Forge, Pa., spalio 4, 1945.

Palaidotas spalio 8, 1945, iš Duryea Šv. Juozapo bažnyčios parapijos kapinėse. Mišias atliko kun. Jonas Savulis.

Liūdesy paliko savo žmoną Rožę, 6 dukteris—Oną, Marę, Madelinę, Kastę, Anelę, Mildred; 3 sūnus—Petra, Vincą ir Edmundą; 17 anūkų.

Velionis į LRKSA 70 kuopą įsirašė sausio 12 d. 1919.

Išskis Viešpaties ramybėje! Rap.

RINKTINĖS MALDAKNYGĖS

Kiekvienas Lietuvis Katalikas Turi Galimybės Paširinkti Gražiausią Lietuvio Kalba Išleistą Maldaknygę Prieinama Kaina. Pasinaudokite Proga.

DIDYSIS RAMYBĖS SALTINIS. Surinko ir išleido kun. P. M. Juras. Kaina \$3.50.

Maldaknygė turi 788 puslapius. Minkštai odos viršelis, papuošta lietuviško stiliaus kryžiumi, bet viduje dar gražesnė. Joje telpa 106 paveikslėliai. Daug jų palmti iš Mišios. Evangelijos sekmadieniama ir bažnytinėms šventėms. Novenų 12. Litanių 16. Vainikų maldų (karankėlių) 7. Giesmių 9. Trejos Mišios (vienos liturginės, maldos iš Mišios). Graudūs verkimai. Arti šimto puslapių pašvęsta maldoms iš Šv. Sakramentų. Nurodoma geri darbai, už kuriuos galima laimėti atlaidus. Labai daug įvairių maldų su atlaidais. Nurodoma gyvenimo pagrindai—atpausdinta visų poteri. Raldės aiškios ir įvairios. Kalba grafi.

SVĖNTOJI VALANDA—Maldos ir Giesmės

Sutaisė kun. J. K. Miliauskas. Tai vienatinė Amerikoje išleista maldaknygė, kurioje telpa maldos ir giesmės su gaidomis taip, kad žmonės gali sekti kunigą maldose ir giedoti giesmes su choru. Kaina 15c. Imant mažiau 10 egzempliorių—10 centų.

ŽYMLIAI NUPIGINTOS MALDAKNYGĖS

ANIOLAS BARGAS, Juodais aparais (originali kaina \$1.50)	1.00
DANGAUS ŽVAIGZDUTĖ, Juodais aparais (originali kaina \$1.50)	1.00
MALDU VAINIKELIS (originali kaina 70 centų)	.50
MALDU RINKINELIS, Juodais aparais	.40

Kreipitės į "GARSO" ADMINISTRACIJĄ

73 E. South St. (P. O. Box 32) Wilkes-Barre, Penna.